

PARTIS SECUNDÆ
SECTIO PRIMA.

*De Eucharistia ut est Sa-
cramentum.*

CAPUT I.

*Explicatur essentia Eucharistia ut
est Sacramentum, item ejus
Unitas specifica & nu-
merica.*

Datur defi-
nitio Sacra-
menti.

Eucharistia Sacramentum pas-
sim his ferè verbis definitur :
Est Sacramentum Corporis &
Sanguinis Christi sub speciebus
panis & vini ad spiritualem ani-
mæ refectioem à Deo institu-
tum. Ex qua definitione parte
species Eucharistias pertinere ad
Eucharistiam tanquam sensibile
signum refectioem spiritualis ;
Corpus verò & Sanguinem Chri-
sti tanquam spirituale animæ nu-
trimentum. Nam sicut corpus
hominis reficitur pane & vino, ita
anima Corpore, & Sanguine Chri-
sti.

UT SACRAMENTO. 43

fiti. Unitas specifica hujus Sacramenti desumitur à fine, ad quem institutum est; undè cum fit institutum per modum convivii spiritualis ad reficiendam animam; tametsi species panis & vini, imò quælibet illarum pars materialiter & physicè inter se differant; moraliter tamen in ratione convivii, ad quod integrandum species panis & vini requiruntur, non est nisi unum Sacramentum. Unitas autem numerica hujus Sacramenti desumitur ab una numero refectio-
 nionem facta, sive illam feceris sub una, sive sub utraque specie sive per susceptionem unius Hostiæ, sive plurium, eaq; ab uno vel pluribus Sacerdotibus consecratæ fuerint. Ac proinde licet physicè loquendo tot sint numero Sacramenta, quot numero species seu partes specierum, moraliter tamen est unum numero Sacramentum, quod per modum unius sumitur, & ad unum finem, nimirum ad unam spirituales refectio-
 tionem refertur. Adeoque communicans si sub utraque specie communicet, aut per errorem accipiat duas tresve hostias, non cenle-

Ejus unitas specifica desumitur à fine, ad quem institutum est.

Unitas numerica ab una numero refectio-
 ne spirituali sive plures hostias simul acciperis

consecrabitur duo, sed unum suscipere Sacramentum est comm. DD. Vid. S. Thom. q. 73. & alios.

CAPUT II.

De materia Hostiæ.

Materia hostiæ est solus panis triticeus.

Quid si tritico pauca grana hordei, aut alterius frumenti commixta

Materia Hostiæ certò apta consecrari est solus panis ex farina triticea; & aqua naturali mixtus; in furno, aut alio simili modo per ignem excoctus. Vid. Decret. Eugenii IV S. Thomæ &c. Neque hic scrupulosè turbaberis scieus paucula grana hordei, aut alterius frumenti cum maxima quantitate tritici esse commolita, ex qua triticea farina admodò modicè mixta deinde conficiantur Hostiæ. Quia ut loquitur D. Thomas art. 3. in corp. ad usum Sacramentorum assumitur talis materia, quæ communius apud homines in talem usum venit, communissimè autem vescuntur homines panis pisto ex farina triticea non prorsus sincera. Accedit, quod humanam ferè industriam effugiat, quin unum, alterumve alterius speciei granum triticeæ farine miscua-

miscetur. Idem est si quis pulvisculus, aut aliud quid nullius momenti Hostiæ aut vino immixtum videatur: Hæc enim per humanam iudiciam caveri vix possunt, & pani & vino usuali communissimè miscentur. Catechum panis consecrandus ex præcepto Ecclesiæ debet esse figuræ orbicularis, de magnitudine autem hostiæ non est ullum præceptum, aut consuetudo obligans sub præcepto; Undè non est illicitum adhibere hostiam minorem, qualis datur Laicis, quando pro Sacrificio alia haberi non potest, dummodo scandalum absit, inque non tantum in Sacro privato, sed etiam si causa urgeat in publico. Vid. *Tamb. lib. 2. cap. 3. §. 7.* Cave autem quando majorem à te consecratam Hostiam repositurus es in hierotheca; Cave inquam, ne Hostiam ab alio, aut in alia Mensa consecratam sumas loco tuæ, quia debes communicare de tuo Sacrificio.

Materia Calicis certò apta est solum vinum de vite, & quidem omne sive album sive rubrum, cõvenientius tamen propter munditiam, si fieri potest, utere albo, cum sive rubrũ.

Aut pulvisculus aliquis, aut aliud nullius momenti, hostiæ aut vino videatur immixtum.

An panis consecratus debeat esse figuræ orbicularis. Quid dicendum de magnitudine hostiæ.

An hostia minor qualidatur laicis, pro Sacrificio adhiberi possit.

Certiùs cùm ex rubro purificatoria facilè
semper utè sordescere incipiant : Vid. *Supra.*
sis albo, *cit. Decretum Eug & DD. comm.*

Vino ex præcepto graviter obli-
gante admiscenda est una , altera-
ve gutta aquæ , idque non domi ,
sed in ipso Sacro. Vid. *S. Thom.*
q. 74. art. 8. Quòd si plures gut-
tæ præter intentionem misceren-
tur nihil id oberit , modò aqua

affusa non excedat tertiam partem
vini , alioqui fiet materia debia.
Rostè tamen inquit , *Gay. p. 2.*
cit. 7. quanto paucior est aqua ,
tanto potior , præsertim si vinum
valdè tenue sit , in quo periculum
esse potest , ne tertia pars aquæ
affusæ prævaleat substantiæ vini ,
ejusque accidentibus , adeoque de
eo, quod est in Calicè , potius dici
debeat aquam esse , quam vinum.

Aut si hæc
aquæ mi-
xtio omis-
sa foret.

Quantum
vini ordina-
riè adhiberi
debeat,

Vid. *Tamb. lib. 2. c. 4. §. 7.* Hæc
aquæ mixtio si omilla fuerit , id-
que notetur ante consecrationem
Calicis , adhuc faciendâ est , secus
si post Vid. *Gob. tract. 3. cas. 3.*
sect. 2. Utrum autem hæc aqua
vino immixta transeat in Sangui-
nem Christi , de hoc disputent
Scolastici. Observandum quo-
que est circa materiam Calicis
rectiùs & decentiùs parùm vini ,

UT SACRAMENTO. 47

et si sit generosum & lapidum
 (neque enim in tanto Mysterio
 delectatio gustus querenda est)
 quam multum affundere, tum ut
 facilius post sumptas species de-
 bito modo purificetur Calix,
 tum etiam ut caveatur pericu-
 lum, ne sacer Sanguis defluat in
 barbam aut patenam, quod faci-
 lius fieri potest, si major vini co-
 pia fuerit affusa. Porro Sacerdos,
 qui, ad habendam aliquam se-
 sualem in speciebus voluptatem,
 plus vini affunderet saltem ve-
 nialiter peccaret. Vid. *Gob. l. 5.*

CAPUT III.

De forma Eucharistia.

Forma, quâ panis consecratur
 est hæc: *Hoc est enim Corpus* Assignatur
 utraq; for-
mpum, cujus singulæ partes pri-
 ma.
 ter particulam enim, sunt essen-
 tiales. Forma, quâ vinum con-
 secratur est sequens: *Hic est enim*
Calix Sanguinis mei, novi & ater-
ni Testamenti, Mysterium fidei,
qui pro vobis & pro multis effun-
detur in remissionem peccato- Item partes
 utiusque
rum. In qua forma certum est
 verba: essentialiter

verba : Hic est Calix Sanguinis mei, sive hic est Sanguis meus, esse essentialia, reliqua autem præter particulam, enim, deliberatè omitti non possunt sine gravi peccato. An autem omittantur cum irritatione Sacramenti controversum est. Probabilius est non requiri ad essentialiam, quia multæ Ecclesiæ olim omittebant alias atque alias ex his particulis. Vid. *Dom. Reding. q. 2. art. 2. controv. 2. & alios.*

Explicantur
verba ob-
scuriora
Calicis.

An peccet,
qui verba
formæ ni-
mis altè
pronunciat.

In hac autem forma, verba illa : Testamenti, & Mysterium fidei sic intelligenda sunt, hic est Calix Sanguinis mei, qui Sanguis, est confirmatio Testamenti, id est ultimæ voluntatis, quâ Christus nos ad æternam hereditatem destinat, & simul Mysterium fidei, id est signum occultæ rei, quæ sola fide cernitur. Circa hæc verba consecrationis notandum est, ut ea nunquam tam altè pronunties, ut ab iis, qui à te remotius distant, audiri possint. Minister Sacri si te audiat, nihil impedit, peccabis tamen venialiter si ad 6, vel 8. passus, imò mortaliter si ad 40. audiri consueveris, quia in priorè casu leviter, in posteriore valdè

nota-

UT SACRAMENTO. 49

notabiliter agis contra ritum Ec-
clesiæ communissimum in adio-
ne omnium gravissima, dabisque
occasionem ebmurmurationum,
scandalorum, effensionem. Sed
neque hinc te scrupulis angivolo,
non enim peccabis, si sic verba
consecrationis pronunties prout
alteri tibi proximè adstanti mo-
destè loqui soles. Caterum ut ve-
rificetur forma consecrationis,
per particulam hoc non potest,
nec debet designari panis, qui
manibus à Sacerdote tenetur, ita
ut sensus formæ sit hoc, id est, hic
panis est Corpus meum: Falsa
enim est propositio; panem esse
corpus Christi. Undè per particu-
lam hoc significatur substantiæ
contenta sub accidentibus pa-
nis, ita ut sensus sit formæ: Hoc
quod continetur sub acciden-
tibus panis, est Corpus meum, sive
substantia contenta, sub ac-
cidentibus panis, est Corpus meum,
quæ propositio est verissima. Ca-
ve etiam in forma Calicis p^articu-
lam hic accipere adverbialiter,
id est, in hoc loco, cùm sumenda
sit per modum pronominis de-
monstrativi. Item falsò interpre-
taberis formam Calicis, si velis

Quid signi-
ficet particu-
la hoc &
hic in utra-
que forma.

UT SACRAMENTO ⁵¹

loquitur in persona Christi, adeo ^{Item in cu-}
 que verè & propriè afferit, illud ^{jus persona}
 esse Corpus & Sanguinem suum : proferan-
 tur. Nam ut rectè loquitur **D Thom.**

*q 78. art. 3 in corpore. Ea verba dicuntur à Sacerdote, ac si Christus ea presentialiter proferret. Cætera tamen, quæ in Canone præcedunt ipsam consecrationem, solum recitativè dicuntur. Addunt etiam aliqui illa verba : Qui pro vobis & pro multis effundetur, dici recitativè, quia non profundetur amplius Sanguis Christi, Vid. Gob. l. c. Ubi nota Christum esse principalem sacrificantem, tum quia Christus vult suo nomine à Sacerdotibus hoc Sacrificium Deo Patri offerri, tum quia credibile est, ut notat Suarez cum aliis, Christum singula Sacrificia, dum acta sunt, Patri suo offerre. Hoc enim ejus in Patrem reverentia, atque in homines amor est valde conveniens. Ex quo patet, quàm propriè in persona Christi dicat Sacerdos : *Hoc est Corpus meum.**

Cæterùm operantur verba consecrationis sequentem effectum, ut iis prolatis destruatür tota substantia panis, & tota substantia vini, & sub illorum accidentibus

Explicatur quid operentur verba consecrationis,

constituatur eorum loco Corpus
& Sanguis Christi, & ita quidem,
ut sub accidentibus panis vi ver-
borum, id est per se directè & pri-
mariò non ponatur plus, quam
Corpus Christi, licèt concomi-
tenter, id est per accidens, indire-
ctè, & secundariò ibi simul consti-
tuatur Sanguis, Anima, & Divi-
nitas Christi. Nam vocabulum
Corpus secundùm communem
hominum significationem, non
significat Animam, Sanguinem,
Deitatem, sed solam corpoream
molem constantem ossibus, ner-
vis, carne. Similiter sub speciebus
vini non collocatur plus vi ver-
borum, quàm Sanguis Christi,
concomitenter autem Corpus,
Anima, Divinitas. Cùm enim
Christus decreverit non ampliùs
suum Corpus existere sine Anima
& Sanguine juxta illud *Apost. ad
Rom. 6. Christus resurgens ex mor-
tuis jam non moritur, mors illi ultrà
non dominabitur*; Idcirco fit, ut
ubi statuitur unum horum, ibi &
alterum sit concomitenter, sive
per concomitantiam, adeò que ex
decreto Christi unum comiteretur
alterum. Vid. *Concil. Trid. sess.*

C A P U T I V.

An materia consecrationis debeat esse consecranti præsens & per illius intentionem determinata.

Materia panis & vini Sacerdoti consecranti debet esse moraliter & sensibilter præsens, quia alias non verificabuntur pronomina hic & hoc: Illæ enim particule cum sint demonstrative, significant rem præsentem. Undè materia post parietem posita vel clausa in tabernaculo non consecrabitur, quia non est moraliter præsens. Est comm. DD.

Quoniam pronomina hoc & hic juxta proprium sensum, & visus institutionis demonstrant, & significant rem præsentem, quod non faciunt pronomina illud, ille, &c. Hæc enim visus institutionis etiam significare possunt rem absentem, ut si Petrus in platea mihi loqueretur de aliquo libro meo, & diceret dicam ille vel iste liber, et si absens sit, est meus. Undè si quis consecraret ponendo loco prono-

Materia panis & vini debet esse moraliter & sensibilter præsens

Quid si materia sit post parietem, vel clausa in tabernaculo.

Cum pronomina hic & hoc, significant rem præsentem, loco illorum non poterunt poni pronomina: illud & ille.

mialis hoc, pronomen illud, dicendo, illud est Corpus meum, probabiliter validè non consecraret. Vid. *Vasq. disp. 171. c. 4.* Cùm inquam supradicta pronomina proprie sint demonstrativa rei presentis, hinc circa formam consecrationis duo advertunt Theologi. Primò in consecratione debere materiam esse presentem, nam ut paulò ante dixi de re distanti aut absentì cum veritate dici non potest hoc vel hic: Quantum autem materia distare possit à consecrante, id disputant Theologi. Quorum aliqui putant posse distare ad decem passus, alii ad viginti. Vid. *Henriq. l. 8. c. 14.* Tu in re dubia sequere, quòd tutius est, ad eòq; re materiam consecrandam tibi proxime presentè habere. Secundò notant Theologi ex dictis pronominebus materiam debere certam esse & determinatam. De re enim indeterminata hic aut hoc dici non potest v. g. si inter decem homines unus esset infirmus, tu autem nescires, quis ille esset, non poteris verè dicere, hic homo est infirmus, ad hoc enim requiritur, ut determinatè nôris infirmum. Idem est si inter decem

hostias

Materia consecrationis quantum possit distare à consecrante,

Debet effe certa & determinata,

UT SACRAMENTO. 55

hostias, unam velles consecrare, necesse est, ut per intentionem tuam illam determines, adeoque cum veritate possis dicere hæc, &c.

Debet itaque consecrationis materia semper certa esse & determinata per intentionem Sacerdotis: Non erit autem certa & determinata, si intendas ex multis illas consecrare hostias, quas Deus elegit, aut consecrare partes hostiæ, quæ fractâ sacrâ Hostiâ si- mul mansuræ sunt, non verò, quæ illa fracta decident, quia nescis, quanam sint illæ hostiæ, quas Deus elegit, item igroras illas partes, quæ fractâ sacrâ Hostiâ manebunt, aut decident. Vid. Bon.

d4. q. 2. p. 5. Porro ne opus sit de guttis vini extra vel intra Calicem detergeadis sollicitum esse scrupulosè (nam laudabiliter facies illas semper detergendo) bene faciet Sacerdos, si semel pro semper intendant ejusmodi guttas non consecrare, uti nec micæ hostiæ adherentes: Videtur enim ex probabili sententia esse mens Ecclesiæ ut non consecraretur nisi id, quod est per modum continui in Calice aut in Hostia. Vid. Laym. lib. 3. tr. 4. c. 2. Sum. &c. Cui

Erigne de-
terminata,
si ex multis
intendas
illas hostias
consecrare,
quas Deus
elegit, &c.

Quid di-
cendum de
guttis vini
extra vel
intra Cali-
cem.

Item de
micis ho-
stiæ adhe-
rentibus,

sententiæ te poteris accommodare utpotè probabili. Quod si fortè per errorem arbitraris non adesse nisi tres aut quatuor hostias consecrandas, essent autem plures valida erit omnium hostiarum consecratio, quia Sacerdos habet implicitam intentionem consecrandi omnes præsentés: Nemo enim Sacerdotum est, qui non velit consecrare juxta consuetudinem & mentem Ecclesiæ: Hæc est autem mens Ecclesiæ, ut consecrentur omnes præsentés in uno cumulo supra Altare consecratum & corporale positæ; ut patet

ex Rubricis Missalis. Quod si oblitus fuisses tempore consecrationis aperire Ciborium aut Calicem, in quo sunt Hostiæ consecrandæ, noli propterea dubitare de valida consecratione, modo cætera requisita adfuerint. Vid. *Dian. p. 3. tr. 6. ref. 103. Tamb. &c.*

Quæquam Hostiæ consecrandæ juxta Rubricas Missalis ponendæ sunt super Altare, antequam fiat Offertorium, interdum tamen licitè consecrabis eas, modò adsint ante Præfationem, imò & immediatè ante Consecrationem

v. g. in eo casu, in quo si non consecrarentur, plures oporteret dimittere sine Communione, Sufficit autem istarum hostiarum oblationem in talicasu, mente & non verbis facere. Vid. *Tamb. lib. 2. de Sacrif. c. 5. §. 2.* Dixi plures, &c. nam si unus solus absq; Communione dimittendus esset, non consecrabis novam hostiam, sed distinguere poteris particulam hostiæ minori circiter æqualem ex tua hostia majore, eamque ipsi porrigere. Vid. *Gay. par. 2, Tit. 20.* & alios, quæ doctrina etiam servare potest, si post consecrationem v. g. moneretur Sacerdos de dando Viatico alicubi subito infirmato in defectu minorum hostiarum. Habetque hic casus non raro locum tempore pestis.

Quid si post Offerentis ponerentur, sufficietne oblatio hostiarum facta mente & non verbis.

CAPUT V.

In modò dictis quadam claritas elucidantur.

AD meliorem præcedentium elucidationem nota sequentia. Primò, quamvis nonnulli sint, qui putent essentiam Sacrificii

a. In consecratione v. g. nius speciei non habere

esse posse

aur essentia
Sacrificij.

posse haberi in cōsecratione unius
speciei , restē us tamen requiritur
consecratio utriusque. Quia licet
per consecrationem panis vi ver-
borum præcisè poneretur solum
Corpus , adeò que sine anima , &
consequenter ut mortuum , non
tamen ponitur ut violenter occi-
sum , quod requiritur ad rationem
Sacrificij , ut patet in occisione vi-
tutorum , agnorum , aliarumque
animantium in veteri Testamen-
to, & Christi ipsius in Cruce. Hi-
juscmodi autem Sacrificium cruen-
tum si non physicè tale , saltem
representativè habetur perfectè
in consecratione utriusque speciei,
in qua totus Sanguis ad normam
violenti occisionis . & mactatio-
nis separatur à corpore , non qui-
dem reipsâ , nam Christus resur-
gens non moritur , sed vi verbo-
rum. Nam quantum est ex vi ver-
borum ponitur Sanguis separa-
tus à corpore. Deindè Euchari-
stia sub speciebus panis , quâ ra-
tione datur Laicis , restè dicitur
unum specie Sacramentum , non
quidem specie , physicè , sed mora-
liter completa : Nam tota spiri-
tualis refectio , ob concomitan-
tiam Sanguinis animæ , ac cere-
rorum

2. Euchari-
stia sub so-
lis specie-
bus panis
data laicis
est unum
specie Sa-
cramentum

rorum perfectè habetur sub una specie, adeoque censetur Laicus manducare Corpus & bibere Sanguinem Christi. Tertio, sine falsificatione formæ particula hic nunquam potest accipi adverbialiter, quia pronomen hic significat substantiam contentam sub speciebus vini; quæ substantia sub talibus speciebus est indifferens ad quemcunque locum; adverbium autem hic ex vi suæ significationis plus nõ significat, quam rem huic loco affixam esse, & nullo modo contentam sub speciebus panis: Per hoc enim quod Petrus dicatur esse hic, nemo intelligit Petrum existentem sub speciebus panis aut vini, sed affixum huic & nõ alteri loco. Quarto. Materia post parietem, aut tergum posita non consecratur validè, quia non censetur mortaliter præsens, cum non possit demonstrari per tõ hoc vel hic. Quod si tamen Sacerdos sic se flecteret, ut cerneret materiam post se positam, adeoque sufficienter per tõ hoc demonstrare posset, utique validè, etsi ob irreverentiam illicitè consecraret. Ita DD. comm. Quarto, ne angaris circa pronuntiationem formæ, utrum

3. Pronomen, hic, in forma Calticis nunquã potest accipi adverbialiter

4. Materia post parietem vel tergum posita non consecrabitur.

Quid si Sacerdos ita se in flecteret, ut cerneret materiam post se positam.

60 DE EUCHARISTIA.

6. Non est
faciendus
scrupulus,
sine forma
antehac hi-
storice, an
historicè, an
assertivè
pronuciata.

cam dixeris historicè an assertivè,
sufficiet te habuisse aut habere in-
tentionem, formam pronuntia-
di, quò modo Christus instituit,
I. nò si Sacerdos ex errore privato
formam consecrationis semper
pronuntiasset historicè, adhuc
ceasebitur validè consecrâsse, quia
intentio universalis faciendi, quòd
Christus instituit, preponderat er-
rori privato. Vid. *Gob. xv. 3. cas. 4.*

7. Christus
manet sub
speciebus
Eucharisti-
cis tandem,
donec hæ-
sic muten-
tur, ut sub
illis forma
panis & vi-
ni, si adef-
sent, natu-
raliter non
ampliùs re-
manerent.
7. Eucharis-
tia toto
tempore,
quo durant
species,
probabili-
ter causas
gratiam.

Sextò Christus manet sub specio-
bus panis, & vini, etiam sub quavis
minima parte tandem, donec illa
specierum fiat mutatio, vi-
cujus, substantia panis, & vini na-
turaliter corrumpentur, id est
forma panis & vini, si adessent, ab
agente contratio per introducio-
nem novæ formæ naturaliter ex-
pelleretur. Septimò Probabile est,
ut docet *Cajet. Sum. & alij Eu-*
charistiam toto tempore, quo du-
rant ejus species in stomacho,
causare gratiam, adeoque quo
plures devotionis actus quis eli-
cit, eo amplio rem acquirere gra-
tiam. Causatum namque indoles
est, ut pro ratione subiecti magis
aut minus dispositi, magnum vel
minorem effectum conferant, id
inquam, quia probabile; hinc ta-
men

men nō rectè inferes ob majus bonum Spirituale, & augmentum gratiæ, licitum esse plures sumere hostias, dum quis communicat, quam unam, aut etiam communicaturo plures idcirco dare. Aliud, est si plures sumerentur hostiæ ob necessitatem, aliã nve justam causam, ut si v. g. renovandū est Sacramentum & hostiæ antiquiores, ne corrumpere'tur, consumenda, aut si forte in loco, in quo celebras, non esset occasio, residuas hostias decenter aut honestè asservandi. Ratio prioris est, quia sumere plures hostias, quam unam videretur contrariari usui antiquo Ecclesiæ in re gravi: Præterquam, quod si id licitum foret, plurimæ committerentur superstitiones & irreverentiæ contra tantum Mysterium. Neque obstat major devotio ex diuturniore præsentia Christi, quia si quater quis communicaret una die, etiam foret major devotio, nec tamen id est faciendum; cū non debeat negligi usus Ecclesiæ, & melius sit, rationabiles, & reverentiæ Christi debitas consuetudines servare, quam imprudenti affectui devotionis indulgere (quod notent Sa-

Non licet plures hostias sumere ob majus bonum spirituale, & gratiæ augmentum.

Quid si necessitas aut alia justa causa foret sumendi plures.

Neque ob majorem devotionē

61 DE EUCHARISTIA
cerdotes, qui Rubricis M. H. in
Sacrificio, illegitimas devotiones
intermiscunt.) Interim, dum Sa-
cram Communionem distribuis,
noli scrupulosè esse anxius, ne
fortè communicanti des plures
quam unam hostiam. Si enim præ-
ter intentionem darentur duæ hos-
tiæ à Sacerdote Euch. distribuente,
non est de eo magnoperè labo-
randum, eùm nò sit nisi una Com-
munio. Dixi tempore, quo darent
species in stomacho, nam Eucha-
ristiam propriè manducare & su-
mere cum ejusdem effectu secus-
dum quosdam consistit in traje-
ctione hostiæ aut partis illius ex
ore versus stomachum, secundum
alios in receptione ejusdem in sto-
machum, undè si quis hostiam
solo ore exciperet nec deglutiret,
probabiliter gratiam Sacramenti
non reciperet. Vid. *Suar. disp. 63.
sect. 4. 5. & seq.*

Quid si
præter in-
tentionem
darentur
duæ hostiæ
à Sacerdote
Euch. di-
tribuente.

CAPUT VI.

*Statuitur Minister Sacramenti
Eucharistia.*

Ordinarius Minister est
Ordinarius Minister hujus
Sacramenti est solus Sacer-
dos,

dos, extraordinarius in casu necessitatis est Diaconus, idque ex commissione Episcopi, aut Parochi v. g. si Parochus in magno Facto, esset occupatus concionibus, aut confessionibus audiendis, poterit dispensationem Eucharistiae committere Diacono. Vid. *C. presente dist. 92.* Hoc tamen vix practicandam iudico, nisi id ferat consuetudo dicecesana, propter admirationem, & sermones populi. Imò in extrema necessitate si evidens sit mortis periculum, nec adsit Sacerdos, qui illam dispensare possit, rectè faciet Diaconus, si se & alios commaniceat, & quod amplius est, si in si nili necessitate non esset, qui Eucharistiam ministrare posset, quam homo laicus, rectè is faciet, si ingressus templum lotis manibus, super pelliceo indutus cum lumina Sacram Hostiam è Sacratio sumat, sibi quæ aut alteri dispense, hoc enim nec juri divino, nec Ecclesiastico in casu necessitatis repugnat, & si fortè aliquis textus videatur contradicere, is de extrema necessitate intelligendus non est. Vid. *Paluum tr. 21. par. 11. Dian. &c.* Hoc tamen faciet Laicus, ut publicè dicat

solus sacerdos, extraordinarius in casu necessitatis: Diaconus ex commissione Episcopi aut Parochi.

Quid si in casu extreme necessitatis non adesset Sacerdos aut Diaconus, qui Eucharistiam ministraret.

cat se aliquando in scholis audivisse, Ecclesiam tam piam in filios esse matrem, ut in ejusmodi extrema necessitate, nunc quoque permitat fieri, quod antiquitus fieri solebat. Constat enim antiquitus per Lucos frequenter sacram Hostiam delatam fuisse; hæc quippè ratione tollitur occasio

Utrum Minister à suscipiente Eucharist. necessario sit distinctus.

scandali. Uade si tu quoque veneris in discrimen vitæ, nec adsit Sacerdos, qui tibi præbeat hostiam, præbe tibi ipsi, quia in dispensatione hujus Sacramenti non est absolutè necesse, Ministrum esse distinctum à suscipiente. Imò quod amplius est, in magnis Festis si Sacerdos nequeat facere Sacrum, poterit ad solatium animæ suæ absente alio Sacerdote è Sacratio accipere sacram Hostiam, eamque sibi ministrare, in quo tamen scandalum aliorum, & offensio-

nem semper cavebis. Vid. *Bo-*

mac. q. 5. punct. 1. SHAR.
& alios.

CAPUT VII.

*Assignantur requisita ad licitam
Eucharistia dispensationem.*

UT licitè dispenses & ministros
Eucharistiam requiritur pri-
mò, ut sis præditus jurisdictione
ordinariâ aut delegatâ in illum,
quem comunicas. Quod si for-
tè in alienâ Parochia, aut templo
selebres & sub tuo Sacro adesset,
qui Communionem peteret, noli
angi, an hanc possis porrigere,
potes enim in tali casu rationabi-
liter præsumere consensum Super-
ioris istius, Ecclesie in qua sacri-
ficas. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 21. sect. 1.*
Requiritur secundò, ut non defe-
ras ad infirmos, neque dispeases,
nisi cum habitu decenti, id est cum
Stola, superpelliceo, vel alba, item-
que lumine. Portò præter lumen,
seu ceream à latere Altaris incen-
dendum, dum sacra Communio
distribuitur, insuper præmittenda
est Confessio generalis. Omittens
tamen lumen, & generalem Con-
fessionem secluso scandalo, &
contemptu non peccabit graviter;
quod

Quali juris-
dictione
præditus es-
se debeas in
communi-
cantem.

Quo habito
Ministro
sit utendû:
& an neces-
sariò lumi-
ne, dum
Euch. dis-
pensat.

quoad adhuc verus est pro eo casu, quo post distributionem prius factam accedit unus, alterve communicandus, si aut non reperatur confiteor, aut non accendatur cereus, quamvis ut rectè docet, *Gob. l. c. sect. 2.* Ita fieri oporteret, nisi fortè quis dicat hanc posteriorem distributionem cum priori sic conjunctam videri, ut cum illa moraliter unam faciat; præsertim cum in Ministro difficultas sit ab illo obtinendi repetitionem confiteor, & accensionem luminis. Vid. *Dian. part. 10. tr. 10. resol. 80. Suar. & alios.*

Quo incessu
deferenda
sit Euch.

Torridò ut, quando defers augustissimum Sacramentum, id facias incessu gravi: Neque enim deceet Sacerdotem in habitu Sacerdotali eum hoc Sacramento per publicum currere. Nogant tamen *Diana art. 10. tr. 16. res. 80. &c.* committi indecentiam, modo absit periculum lapsus, & veri, non autem Pharisæici scandali. Et si quis fortè esset, qui te currentem videret, cogita illud, *Apst. 1. ad Cor. 4. Nos stulti propter Christum.* Festinabis igitur quantum decencia permittit, & infirmi necessitas exiger, Dixi non deceet per publicum

eum currere, nam si absque habitu
 sacerdotali clam in sinu portares
 Eucharistiam corporali, aut pixi-
 di iaculam, facilius cursus per-
 mitti poterit. Porro Eucharistiam
 in sinu clam portare ad infirmos,
 vix tibi licebit ob reverentiam
 augustissimi Mysterii, & aucto-
 ritatem Ecclesie contrarium prae-
 cipientis, nisi gravis te causa
 excuset. Scio contrariam quo-
 rundam virorum timoratorum
 praxin, qui, facti imitatores
 Beatissimae Virginis, Filium suam
 per vicos & plateas clam in sinu
 deportantis, arbitrantur ob solum
 solacium, ac devotionem infirmi,
 cui, quia solebat frequentius eom-
 municare, admodum difficile est,
 ab ea consuetudine penitus recede-
 re, sibi licitum esse clam Eucha-
 ristiam in sinu ad infirmos defer-
 re; aut certe, ut praecepto Ecclesie
 solum aliqua ex parte satisfaciant,
 credunt prudenter, & providè se
 agere, dum superpelliceo & stola
 induti sicque pallio honestè testi.
 socio pariter modicum lumen oc-
 cultè praeferente, augustissimum
 Sacramentum ad infirmum de-
 portant; praesertim cum admira-
 tiones, districta vicinorum, si vi-
 deant

Utrum
 Eucharistia
 in sinu clam
 portare li-
 ceat ad in-
 firmos,

88 DE EUCHARISTIA

deant eundem sæpius communi-
 care, justam videantur præbere
 causam clam in sinu vel certè oc-
 cultè, modò paulò ante insinuato,
 deferendi sacram Communionem.
 Pro hac praxi videntur stare se-
 quentes rationes, Primò, si ut as-
 serit *Medulla P. Busenbaum lib. 6.*
tr. 3. de Euch. c. 1. dub. 1. art. 2.
 Secundum quosdam Eucharistia
 clam deferri potest, quando est
 tempestas, aut iter faciendum, cur
 non poterit deferri ob evitandos
 sermones, risus, ac censuras vici-
 norum. Cùm hæc morali' judicio
 videantur æquivalere physicæ eccle-
 siæ aut aëris tempestati. Secundò, si
 ex sententia valdè probabili infir-
 mo licitum est ex sola devotione
 communicare, fracto jejunio, ut
 videre est in *cit. Medull. Busenb.*
lib. 6. tr. 3. de Euch. cap. 2. dub. 2.
pag. 81. Cur non liceat ex eadem
 causâ privatæ devotionis, clam
 deferre Euch. ad infirmum, Cum
 utrumque sit juris positivi Eccle-
 siastici: Et leges humanæ non
 obligent, quando sine gravi in-
 commodo servari, non possunt,
 quale in utroque casu est magna
 difficultas infirmi, qui assuevit ad
 frequentem communionem, Ver-
 rùm

UT SACRAMENTO. 69

rùm hæ rationes quantum habeant probabilitatis, & ac sint ejusmodi, ut permittant supradictam praxin; cui obstare videtur lex Ecclesie statuentis, ac præcipientis sanctissimum Sacramentum deferri in habitu Sacerdotali, cum lumine, id prudens lector judicet. Certius tamen est jam dictam praxim Eucharistiam deferri posse in locis hæreticis, ubi etiam secluso scandalo porrigi poterit sine stola, & superpelliceo. Licebit etiam tibi equo mansueto uti ad deferendam Eucharistiam, si ratio temporis, distantia loci, periculum ita suadeat. Vid. *Gob. l. 6, sect. 2. &c.* Quartò ut canonicis seu consecratis digitis sacram Communionem dispensent; si tamen ex justa causa fieret contrarium, non videtur peccari saltem graviter, nam tangens scienter hostiam digitis non canonicis etiam absque causa, non videtur committere irreverentiam saltem gravem, tota namque manus censetur consecrata, quando Sacerdos initiatur. Imò neque Laicus adhaerentem palato hostiam peccabit graviter, si immisso in os digito eam reverenter solvat, præsertim quando com-

An Ministro Eucharistiam deferenti equo uti liceat.

Quibus digitis Eucharistiam ministranda.

Peccabitne Laicus hostiam palato adhaerentem digito reverenter solvendo.

modè

modè eam aliter solvere non potest; ac dein digitum lambat & propriâ salivâ decenter abluat. Quod si tamen salivâ aut linguâ solvi poterit, id utique faciet.

Quo ritu
Eucharist.
sit distribu-
enda.

Quintò, ut non dispentes nisi juxta ritum in Ecclesia Catholica usitatum. Undè infirmo ob linguæ ariditatem non dabis Eucharistiam sub speciebus vini, nec homini laico hostiam majorem; hæc enim contrariantur ritibus Ecclesiæ. Est tamen in necessitate permixtum, ut magnam hostiam in aliquot partes decenter divisam inter communicantes distribuas. Nullo modo autem opus est, ut infirmo, qui hostiam commodè deglutire non potest, præbeas integram hostiam minorem, sed sufficit dare parvam particulam, & quidem in liquore v. g. vino, si absque hoc deglutire nequeat; esto sit moraliter certum liquorem citius deferensurum, quia talis censetur non

Verum Eucharist. deferri possit ad infirmum, ut videat illam & ado ret.

posse jejunus communicare. Vid. *Tann. tom. 5. disp. 5. q. 8.* Nunquam autem licebit tibi sacram Hostiam deferre ad eandem conspiciendam, adorandam ab infirmo. Vid. *Congreg. Cardin. in Trid. Sess. 3. Can. 7.* Quod si dubium sit

UT SACRAMENTO. — 71

an æger sit capax sacrae Communionis, licebit tibi illam ægro deferre; quia forsitan communicare poterit, si nequeat, ostendere illam poteris ipsi adorandam, sed non osculandam. Id quippè repugnat praxi Romanæ Ecclesiæ & reverentiæ Sacramento debitæ, Vid. *Cardin. de Lugo lib. 1. conf. mor. dub. 110 Barb. &c.* Sicut & repugnat juxta *Concil. Trid. Sess. 15. cap. 10.* Si intra claustra monialium Eucharistia afferverur. Non est tamen illicitum sacram Hostiam deferre ad restringendum incendium, aut sedandam gravem aliquam tempestatem, cum id confirmat *P. Gob. tract. 4. c. 21. sect. 1.* raro & felici quodam eventu, nec de contraria prohibitionè nobis constet. Sextò, ut non dispenses iis, quos Lex divina vel Ecclesiastica ab hoc angelico pane jubet abstinere, qualis sunt omnes illi, qui vel ex parte animæ vel corporis sunt indispositi ad dignè suscipiendam hoc Sacramentum.

Est comm. DD: Quod si ex sola confessione constaret indignitas communicantis, non dabis loco Hostia consecratæ, esto ipse communicans consentiat, Hostiam

An intra claustra Monialium Euch. affervari possit. Aut deferri ad restringendum incendium vel sedandam gravem tempestatem. Quibus Euch. dispensari possit.

Quid si ex sola confessione constet indignitas.

non

communi-
cantis,

non consecratam. Fuerunt quidem authores nonnulli, qui existimabant hoc fieri posse, si & poenitens consentiret, & Sacerdos una cum Hostia non consecrata, teneret aliam consecratam, ut circumstantes debitum obiectum suae adorationis haberent. Horum tamen sententia probanda non est, quia Sacerdos hoc faciens, quantum in se est, facit ei reumittentes idololatrias, quia hanc Hostiam credunt esse consecratam, adeoque quae talem adorant. Adde quod simulatio ac fictio in re tanti momenti omnino averfanda sit. Vid. *S. Thomas. q. 80. art. 6. ad 2.* Quod si peccator publice infamis subito incidere in mortis periculum; ut in illo statu ipsi Communio praeberi possit, sufficere pro temporis conditione cum rite confiteri, aut si nequeat, certa signa contritionis ostendere *Suar. disp. 67 sect. 2 Ann. &c.* Et si in iam dicto periculo se reum negaret ejus criminis, cujus gravi suspitione laborat, ipsi potius fides habenda erit in tali articulo quam aliis, ac proinde danda communio, adhibita nihilominus seriâ admonitione, ut, quod ad poterit, tollat deinceps occasio

Aut peccator publice infamis subito incidat in periculum mortis,

nem

nem suspicionem, & scandalorum. Vid. *Gob. tr. 4. c. 21. sect. 1.* Denique requiritur, ut non sit in censura aliqua Ecclesiastica, quæ prohibeat Sacerdotem ab hoc Ministerio. De confessione & statu gratiæ prærequisito dicetur infra.

Parochus, ut Eucharistiam opportune peccantibus possit subministrare, tenetur illam asservare cum lumine in Ecclesia, & non alibi. Et quidem si eo sciente, & consentiente lampas ante Venerabile integro die non ardeat, videtur graviter peccare, quia Paulus V. in suo rituali mandat continuè ardere lampadem, & Theologi passim rigide exigunt, ut tempore Sacrificii lumen sit semper accensum, quorum ratio facilè accommodabitur Eucharistiæ in templo asservatæ. Pluribus tamen locis partim ob inopiam, partim ob longam consuetudinem hæc doctrina tam severe non observetur, quam etiam universaliter in tanto rigore non esse admittendam cæset. *Gob. l. c.*

sect. 1. Marchant.

&c.

Euch an
asservanda
sit cum lu-
mine in Ec-
clesia.

CAPUT VIII.

Quid Religiosis liceat circa Eucharistia dispensationem.

Poterunt illam ministrare cuius fideli in suis Ecclesiis: Insuper dare facultatem simplici ei Sacerdoti illam istic præbendi.

Religiosi mendicantes per privilegia tum Corpori juris inserta, tum particularia possunt Eucharistiam in suis Ecclesiis præbere cuius fideli, imò etiam alteri simplici Sacerdoti dare facultatem illam istic præbendi. Vid. *Suar. Tom. 4. de Relig. tr. 10. l. 9 c. 3. Kon. &c. Quæ facultas etiam à Sacristano concedi potest, ut docet Henriq. Sa. Palauz, tr. 21.*

Quid istis liceat in festo Paschatis, in quod religiosis neque per se nequid per alium licet. In festis tamen casibus licebit, in quibus aut jus Parochorum non læditur, ut sit in iis, qui præcepto Communionis Paschalis satisfecerunt aut in quibus Parochi rationabiliter non possunt esse inviti, ut si adesset gravis aut extrema necessitas absente Parocho. Vid. *Fagund. præcep. 3. l. 3. c. 2.* Possunt tamen Episcopi prohibere regularibus,

punct. 19. Excepit hinc festum Paschatis, itemque articulum mortis Paschatis, in quod religiosis neque per se nequid per alium licet. In festis tamen casibus licebit, in quibus aut jus Parochorum non læditur, ut sit in iis, qui præcepto Communionis Paschalis satisfecerunt aut in quibus Parochi rationabiliter non possunt esse inviti, ut si adesset gravis aut extrema necessitas absente Parocho. Vid. *Fagund. præcep. 3. l. 3. c. 2.* Possunt tamen Episcopi prohibere regularibus,

UT SACRAMENTO. 75

ne ipsâ Dominicâ Resurrectionis
 ulli Eucharistiam administrent,
 etiam illis, qui antea præcepto
 satisfecerunt. Ita enim habet ex-
 pressa Declaratio Cardinalium
 Anno 1644. cui Declarationi sub-
 scripsit Innoc. X. temporis illius
 Pontifex. Probabile etiam est ex-
 tra Dominicam Resurrectionis in
 Ecclesiis Regularium quovis alio
 die intra tempus Paschale posse sa-
 tisfieri præcepto Communionis.
 Nititur enim sententia ista proba-
 bilibus rationibus, præsertim cum
 non satis constat de mente Ponti-
 ficum, an festum Paschæ acceperint
 materialiter an formaliter, id
 est, an acceperint pro sola Domi-
 nica Resurrectionis, an pro toto
 tempore Paschali, habetque hæc
 sententia probatos pro se autho-
 res. Nec obstat Declaratio sacræ
 Congregationis, quæ hoc ipsum
 videtur prohibere Religiosis:
 Cum enim verba dictæ Congre-
 gationis sint ejusmodi, ut in
 utramque partem ab eruditis pro-
 babiliter disputentur, poterit
 quisque illa interpretari juxta
 sensum sibi magis favorabilem.
 Judicæ tamen hanc sententiam in
 usum non esse deducendam, si

96 DE EUCHARISTIA

per eam daretur occasio admirationis in populo, vel querelarum in Prælatiſ aut Parochiſ. Quæ ſi abſint, licitè eandem ſequèris. Vid. *Tamb. in Meth. Comm. c. 4. § 4.*

CAPUT IX.

Quid circa Communionem puororum aut puellarum obſervandum.

Omnes fideles poſt uſum rationis adepti tenentur communicare in articulo mortis & extra hunc articulum ſemel in anno, idque feſto Paſchatis.

Cum autè adeptum rationis uſum nemini ſit porrigenda Euchariftia, pro ut patet ex præxi præſentium temporum; poſt uſum verò rationis omnes certis temporibus ad ſumendum hoc epulum graviter ſunt obligati, & quidem in articulo mortis per modum viatici, quo confortati ingrediantur viam æternitatis. Vid. *Vaſq. Tom. 3. in 3. part. diſp. 214.* & alios, extra hunc verò articulum ſaltem ſemel in anno, idque in feſto Paſchatis: Nam in *Can. de pæn. & remiſſ.* Omnis utriusque, &c. præcipitur; ut omnes fideles, cum ad annos diſcretionis pervenerit, confeſſeantur ſemel in anno, ſi ſibi ſint conſcii peccatiſ

mos-

mortalis, & suscipiant reverenter
Eucharistiæ Sacramentum. Con-
sentur autem illi pervenisse ad an-
nos discretionis, qui noverunt dis-
cernere inter bonum & malum,
seu peccate mortaliter. Vid. *Palat.*

tract. 3. disp. 1. punct. 24. §. 20
Unde licet aliquis quidem usus
rationis communiter sit in pueris
ac puellis statim post expletum
septennium, prout inde patet,
quod sponsalia exacto primo sep-
tennio à jure supponuntur substi-
tere, nisi forte post pubertatem
per alterutrum pœnitentiam dis-
solvantur. Hæc autem juris sup-
positio non foret legitima, nisi in
illa ætate jam adesset aliquis ra-
tionis usus. Vid. *Cap. literas. &*
sap. accessit de despons. impub. In-
certum tamen est, ut docet *Suar.*
& alij, quæ ætate pueri incipiant
doli esse capaces, sive pertingant
ad plenum rationis usum, & dis-
cretionem necessariam ad peccan-
dum mortaliter. Quæ quidem
discretio quibusdam anno octavo
aut nono, aliis decimo, aut du-
decimo, quibusdam vix decimo
quarto, communiter tamen om-
nibus inter decimum & decimum
quartum contingit. Pro pueris

Quinam de-
ceendi sint
pervenisse
ad annos
discretio-
nis?

Et quo an-
no ætatis,
pueri aut
puellæ hos
annos atti-
gerint.

Pueri germani aut puellæ utrū possint differri ad unū alterūve annum post sufficientē intelligentiam rerum ad Euch. spectantiū.

Quid si alicubi consuetudo obtineat, ut non admittantur ante annum decimum quartum,

igitur germanis, itemque puellis communicaturis observabis sequentia. 1. Potest differri Communio in unum alterumve annum etiam postquam talis puer satis est intelligens rerum ad illam ritē obeundam spectantium. Decet enim, ut ad hoc augustissimum Mysterium, cui singularis debetur reverentia, his præsertim temporibus, quibus ab hæreticis contemnitur, pueri tam immaturi non admittantur. Adde quod *Henriq. Sotus, Val. 17. 21. punct. 10.* & alii negent præceptum annuæ Communiois extendi ad nondum egressos annum ætatis undecimū, Secundò, Non delinquunt, qui territorii consuetudinem secuti abstinent usque ad annum decimum quartum. Vid. *Cajet. V. comm. Henriq & alii contra alios.* Fortè quia majores talium locorum sibi persuaserunt pueros vix ad annos discretionis citiùs pertingere, quam expleverit annum decimum quartum: Laudabiliter tamen faciunt Parochi, qui hanc consuetudinem, ubi plebs est docilior, emendare student; præsertim cum hæc consuetudo *cit. can.* omnis utriusque, contrariari videatur,

deatur, eo quod anni discretionis
 maturius adesse soleant. Tertio,
 Pueri, puellæque ad sacram Com-
 munionem passim non admittan-
 tur nisi inter annum decimum, &
 decimum quartum, raro post
 duodecimum, & raro ante deci-
 mum, quia in rebus dubiis obser-
 vari solet, quod plerumque fieri
 consuevit. Intra præfatos autem
 annos decimum scilicet & deci-
 mum quartum apud nos Germa-
 nos fieri solet, ut parvuli ad ple-
 num rationis usum pertingant, &
 doli capaces esse incipiant, unde
 nisi peculiaris ratio obstat, se-
 cure observabitur terminis intra
 duos supra nominatos annos, Vid.
Tann disp. 5. q. 8. Quod etiam
 circa scrupulum servabis circa
 pueros maturioris ingenii, quia
 ad illa debet aptari jus, quæ fre-
 quenter eveniunt. *Utrum ad ea §.*
de leg. Quæ omnia ex eo luculen-
 tius confirmantur, quod supra-
 dictus Canon præcipiat, ut fideles
 reverenter suscipiant sacram Com-
 munionem; quam sufficientem
 reverentiam jam dicti anni in
 pueris ac puellis opportunè con-
 ciliabunt. & quidem quæ hæte-
 nus dicta sunt etiam locum ha-

Intra quos
 ætatis an-
 nos passim
 admitti
 possunt.

Quid dicē-
 dum de pu-
 ero matu-
 rioris in-
 genii:

Aut mox
 bundo.

10 DE EUCHARISTIA.

bent in pueris moribundis. Ita probabiliter *Nav. cap. 21. n. 57. Vasq.* cum aliis, quia obligatio divini præcepti, quo obligamur ad Communionem non citius oritur, quam obligatio præcepti Ecclesiastici, *Suar. tamen, Rhodes Tom 2. Theol. Scholast. disp. 1. de Eucharistia q. 2.* cum aliis censet puerum puellamve Sacramentalis Confessionis capaces, in extremis esse necessario muniendos sacro Viatico. Quæ sententia utpotè magis pia, ubi commodè potest, in usum non malè redigetur; præfertim si petat sacram Communionem puer octennis, aut novennis.

CAPUT X.

De Communionis in Paschate, & mortis articulo à fidelibus faciendæ.

Qui dies nomine Paschæ intelligantur.

Cum superius dictum sit, omnes fideles ad minus in Pascha teneri suscipere sacram Communionem; sciendum est, nomine Paschæ jure communi eos intelligi dies, qui numerantur à

marunt

UT SACRAMENTO. 81

marum usque ad Dominicam in
 albis inclusive, ita ut quolibet
 horum dierum possit præcepto sa-
 tisficere. Quamvis alibi tempus
 Paschale totam Quadragesimam
 complectatur, aut etiam in qui-
 busdam locis duas hebdomadas
 ante Pascha, & duas post compre-
 hendat. Potestque Confessarius ex
 justa & ob notabile incommodum
 peccantis rationabili causa hoc
 tempus extendere. Vid. *Bon. disp.*
4. q. 7. p. 1. Sa. & alios. Ubi nota,
 si contingeret festum Annuntia-
 tæ Virginis, aut alterius cuiusdam
 sancti, in Sabbathum præcedens
 Dominicam Palmarum anticipatò
 transferri, communicans in ejus-
 modi Festo satisfaciet præcepto
 Ecclesiæ, ut *Gob. tr. 4. cas. 3.* pro-
 bat ex rationabili & præscripta
 consuetudine, præterquam quod
 parùm distat, nihil distare vide-
 tur, & taliter communicans mo-
 raliter videatur facere Commu-
 nionem intra tempus Paschale.
 Qui tempore Paschatis vel noluit
 cum posset, vel non potuit, cum
 vellet communicare, secundum
Sylv. Henriq. &c. non tenetur
 compensare omissam Commu-
 nionem, secundum *Laym. Bonac.*

An Confes-
 sarius tem-
 pus pascha-
 le possit ex-
 tendere.

Quid si
 sabbatho
 præcedente
 dominicam
 Palmarum
 festo eo-
 die occur-
 rente quis
 communi-
 caret.

Impeditur
 in Paschate
 an alio tẽ-
 pore teneat-
 ur com-
 munitate.

62 DE EUCHARISTIA

&c. tenetur : Nam quando præceptum aliquod, unum præcipit principaliter, alterum verò secundariò, etsi hoc quod secundarium est, negligatur, aut servari non possit, debet tamen impleri, quod principale est. Sicuti Confessarius præcipiens jejunium die Sabbathi, si pœnitens eâ die non jejundet, debet aliâ jejunare. Sic principalis Ecclesiæ intentio videtur esse obligandi fideles ad Communionem singulis saltem annis semel sumendam, secundariò autem determinat tempus Paschale. Similiter qui prævidet

Aut prævidens se impediendum tempore Paschatis,

se impediendum à sacra Communionem in Paschate, secundum quosdam tenetur prævenire, & alio die communicare, secundum alios non tenetur, utrumque probabiliter. Vid. *Azor. Tom. 1. l. 70 c. 41. q. ult. &c.* Alii tamen rectius cum *Laym. lib. 5. tr. 4. c. 5.* ita distinguunt; aut jam semel illo anno communicasti, aut non, si communicasti, non est juxta Superiorem sententiam obligatio præveniendi; si non communicasti, obligaris, quia delinques contra præceptum, non quidem Paschalis, sed annuæ Communionis

nis

UT SACRAMENTO. 83

nis : Tenemur quippè singulis annis adire semel sacram Communionem, & hæc distinctio maxime probanda est. Nullo autem modo satisficit præcepto Paschali per Communionem sacrilegam, id est iadignè sumptam. Vid.

Sent. damn. ab Innoc. XI. n. 55. Debet autem Communionem Paschalis sub gravi obligatione fieri in Ecclesia Parochiali, dum enim jubemur eam percipere de manu Parochi, id sanè alibi fieri non potest, quam in Ecclesia Parochiali, quod intellige, nisi ex privilegio vel proprio vel alieno tibi alibi communicare liceat. g. in Ecclesia Regularium. Possunt tamen excusari, qui in Ecclesia Cathedrali communicant, ubi non constat de contraria legitima consuetudine. Eò quod in hac Ecclesia adsit Episcopus totius diocesis Pastor. Vid. *Tamb. in Meth. comm. cap. 4. §. 4.* Sic etiam excusantur ii extra Parochiam communicantes, in quibus prudenter præsumi potest tacitus consensus Pastoris, qualis subindè, etsi non semper præsumi posset in multis prædicatoriis, aulicis, studiosis, aliisque. Vid. *Laym. l. 8. m. 4. cap. 7.*

An præcepto paschali satisfieri possit per Communionem sacrilegam. Quo loco communicatio paschalis fieri debeat

Quid dicendum de illis in quibus prudenter præsumitur consensus Pastoris.

num. 4. Medull. Jus. Lib. IV. tr. 3. de Euch. c. 2. d. 1. p. 166. Tamb, b.c.

Item de ad-
venis, pere-
grinis, va-
gis.

Similiter excusantur advenæ, peregrini, vagi, qui ob distantiam nequeant adire propriam Parochiam. Hi enim satisfaciunt communicando vel in Parochia, in qua sunt, vel certè in Ecclesiis Regularium, & licet Authores hos non obligent ad communicandum extra Parochiam, longè tamen probabiliùs est eos ad hoc teneri juxta commune adagium: Qui non potest facere, quomodo tenetur, tenetur facere modo, quo potest. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 5.* Cæterum poena, quæ

Qualis po-
na statuta
in negligē-
tes annuam
vel pascha-
lem Com-
munionem.
Quid circa
hanc ser-
vandam
Parochis.

statuitur negligentibus annuam vel Paschalem Communionem, ut nimirum vivi arceantur ab Ecclesia, mortui Ecclesiasticâ sepulturâ priventur, non est lata, sed ferendæ sententiæ. Quare Parochi, cum jurisdictione in foro externo careant, non facilè alicuam inferre debent, nisi priùs monito, & jubente ordinario, præsertim si ommissio Confessionis vel communis aliquâ causâ excusari posse videatur. Inspiciendæ etiam sunt in ea re speciales Diocesium consuetudines. *Gob. loc. cit. cas. 3.* Quid autem vale

Garano,

Gavant. p. 4. Tit. 1. n. 8. Omnes Sacerdotes Feria V. in Coena Domini tenent communicare de manu Superioris representantis Christum, in ultima Coena suos discipulos communicantem. Id alii negant respondentes verba Congregationis id jubentis Anno 1606. à prefato Authore allegata, non inducere vim obligationis, eo quod hæc Declaratio non obtineat vim legis ob defectum unius aut plurium Conditionum necessariorum ad hoc, ut Declarationes Cardinalium habeant vim legis, Profectò in Germania vel ignoratur hæc Declaratio vel usù recepta non est tanquã obligatoria. Nam plures Germani Theologi docent licere cuivis Sacerdoti eo die privatim Sacrum celebrare. Sacerdos autem more laico communicans etsi conformiter consuetudini Ecclesie stolam induere debeat, hanc tamen omittere non peccabit saltem graviter. Vid. *Barbos. de Pasch. c. 20.* Item *Henriq. Bonac. &c.* restantes hunc stolæ usum alibi non observari. Sicut autem fideles in Paschate sub gravi obligatione tenentur communicare;

Utrum omnes Sacerdotes teneantur feria V. in Coena Domini communicare.

Sacerdos more laico communicans an peccet omittere stolam.

Qualiter

fideles ob-
ligentur ad
sumendam
Euch. in
articulo
mortis.

An manè
cōmunicans
si sub ves-
perum inci-
deret in
periculum
mortis, ite-
rum com-
municare
debeat,

sumendum in articulo mortis sa-
crum Viaticum, id est, quando
sunt in periculo mortis vel certo
vel probabiliter imminuentis, nisi
forte paucis v. g. octo diebus ante
sacram Eucharistiam sumpsissent:
Talis enim sumptio habetur pro
sumptione Viatici secundum *Suar. de
Euch. disp. 69. sect. 2. &c.* Contra
Dianam part. 5. tr. 3. resol. 33. &c.
quosdam alios, qui non improba-
biliter volunt eum, qui manè
sumpsit sacram Communionem
nihil cogitans de morte, si sub
vesperum incidat in periculum
mortis, iterum teneri communi-
care, faciãque Communionem
sumere per modum Viatici; verùm
hæc obligatio ab aliis non agno-
scitur, imò probabilibus iudicant,
id non licere, quia Ecclesia nec
tacitè nec expressè unquam ex-
cepit hunc casum improvisæ mor-
tis à communi lege, quã jubemur
Eucharistiam tantum semel & jã
juni sumere. Interim non caret
probabilitate sententia, quæ per-
mittit in prædicto casu duplicem
unius diei Communionem. Vid.

*Quintanadu de Euch. Sing. 9.
num. 6. &c.*

CAPUT XI.

*Quid dicendum de perpetuò amen-
tibus, semifatis, surdis simul
& mutis.*

Perpetuò amantibus nunquam Perpetuò
præbenda est Eucharistia. Vid. amentes
Tamb. in Meth. Comm. c. 4. §. 1. nunquam
Si tamen aliquando rationis com- sunt com-
potes, & rerum divinarum gnaxi municandi,
facti, potest & debet illis dari Quid si ali-
in articulo mortis, modò absit pe- quando ra-
riculum irreverentiæ, nec constet tionis com-
decorum statu in peccato mortali. potes, & re-
S. Thom. 3. p. q. 80. art. 9. &c. rum divi-
Censendi etiam sunt illud Sacra- narum gna-
mentum petiisse, hoc ipso, quod ri fuerint,
aliquamdiu piè vixerint. Semi-
fatis, qui infirmo rationis usu Quando
imbuti sunt, sufficienti tamen ad semifatis
Absolutionem Sacramentalem, in communitio
Paschate & extremo agone Com- dari possit.
munitio præberi potest; imò extra
hæc tempora juxta prudens Con-
fessarii judicium dari sæpius po-
terit pro ratione ætatis, institutio-
nis, modestiæ, &c. Vid. *Tann. Gob.* Item surdis
tr. 4. cas. 7. Surdis, & simul mu- & simul
tis potest sacra Communio dari in mutis.
Pascha.

Paschate & mortis articulo, si industria domesticorum ita sint informati, ut licet fortè non capiant omnia ad hujus Sacramenti substantiam pertinentia, non tamen ad illud accedant tanquam ad cibum profanum, sed spirituales, institutum pro salute animæ: & hoc sufficit, ut possit illis dari Eucharistia in ætate competente, an autem sapius dari possit, id decernat Confessarius, pro ratione molestiæ & aliarum circumstantiarum. Vid. *Laym de Eucharist. c. 4. Pal. tr. 21. p. 10. &c.*

CAPUT XII.

De dispositione animæ ad dignè suscipiendam Eucharistiam.

Existenti in peccato mortali præmittenda est confessio.

AD dignè suscipiendum hoc augustissimum Mysterium requiritur ex parte animæ tanquam necessaria dispositio status gratiæ. Proinde existenti in mortali ante sumptionem Eucharistiæ necessariò præmittenda est Confessio, etsi probabilissimè se credat esse perfectè contritum. Vid. *Irtd. sess. 14. c. 7. Excipe nisi sit necessitas*

An aliquando sufficiat.

estas

UT SACRAMENTO. 89

fitas communicandi aut celebrandi & desit Confessarius, illo enim casu sufficit esse contritum, Ceterum is, qui dubitat utrum peccarit mortaliter, non necessario confitebitur, quia Trid. solum loquitur de iis, qui sunt consci peccati mortalis, Nemo autem dicit ejus se esse conscium, de quo dubitat. Vid. *Henriq. l. 8. c. 45. ss.* & alios contra alios, quorum sententia tutior est & probabilior: Multo autem minus ad Confessionem obligabitur, qui dubitans habet opinionem probabilem se non peccasse mortaliter, nisi hæc opinio etiam minus probabilis videatur eâ, quâ opinatur se peccasse graviter, quia sequitur sententiam probabilem. Vid. *Melch. Flavius in 4. dist. 9.* Qui ante Communionem deprehendit illud peccatum, de quo se sub dubio accusavit esse certum, probabiliter non tenetur redire ad Confessionem. Talis enim directè absolvens fuit ab illo peccato, adeo que non apparet necessitas recurrendi ad novam Absolutionem. Vid. *Tamb. in Mesh. Confess. lib. 2. cap. 1. punct. 2.*, *Pellizar. Contra Dian. p. 9. r. 3. res. 6.* & alios, qui censent ad

sola contritio.

Quid si quis dubitet de peccato mortali.

Deprehendens peccatum, quod sub dubio confessus est, esse certum, utrum tenetur redire ad confessionem.

Quid faciet
qui a dhibi-
tâ debitâ
diligentiâ
ad confessi-
onē requisi-
tâ, leviter
dubitat, de
peccato
gravi fortè
in confessi-
one omisso.

ad Confessionem recurrentum
esse, quod utique tutius est. Ubi
simul studiosè observa, eum, qui
solicité se parat ad Confessionem,
eamque etiam cum debita dili-
gentia exequitur, si illi occurrat
leve dubium de aliquo peccato
gravi fortè in Confessione omis-
so, poterit præsumere id à se ritè
confessum fuisse, idem est in
aliis, qui v. g. solent solicitè Ho-
ras recitare, aut quæ vovent ex-
qui: si enim rectè præsumunt oc-
currere levi dubio se omnia ritè
explevisse. Talis enim habet præ-
sumptionem pro se fundatam in
communiter contingentibus, ea
enim præsumimus facta, quæ
communiter fieri solent, adeo quæ
in his maximè valet regula juris.
In dubio factum præsumitur,
quod de jure faciendum erat, id
est, quod ex officio, & legitima
obligatione faciendum erat, id
vel maximè factum præsu-
mitur, quando operans in officio
& obligatione implenda non solet
esse negligens. Vix enim fieri so-
let, ut hujusmodi homo negligat,
quæ sibi facienda incumbunt. Si
quis tamen negligens esset in his
explendis, quæ sunt obligationis
sue,

UT SACRAMENTO. 91

fues, qualis certè sunt plurimi, de
 his valet altera regula, in dubio
 factum non præsumitur, sed pro-
 bari debet, & hoc est, quod vo-
 lunt asserere Doctores, quando in
 dubio legis aut voti, &c. dicunt
 legem esse in possessione, adeòque
 dubitanti probandum esse, à se le-
 gem impletam fuisse. Ita DD.
 comm. Quod attinet ad peccata
 venialia, hæc non impediunt
 Communionem, imò per se lo-
 quendo, ne quidem peccat venia-
 liter, qui conscius plurium venia-
 lium nullo dolore aut confessione
 præmissâ, absque tamen compla-
 centia & affectu ad illa, accedit
 sacram Communionem. Dixi per
 se, quia potest fieri Communio ve-
 nialiter culpabilis propter malam
 circumstantiam v. g. malum fi-
 nem, puta vanam gloriam, &c.
 ratio jam dictæ sententiæ est, quia
 spectata hominum fragilitate, &
 venialium peccatorum tenuitate
 fideles non videntur obligati ad
 hanc specialem reverentiam, nul-
 las habendi veniales maculas. Vid.
Tann. Tom. 4. disp. 5. q. 8. Rhodes.
Suar. & alios. Verùm contraria
 sententia multò mihi probabilior
 videtur, quia irreverentia censetur
 esse

Utrum pec-
 cata venia-
 lia impe-
 diant com-
 munionem.

esse cum eiusmodi maculis quamvis levibus, quasi cum veste nuptiali aliquantum sordida, tanto convivio interesse, præsertim cum sæculares omnem à se maculam arceant, principalem mentem accessuri. V. d. De Eugo de Euch. disp. 14. sect. 2. &c. Proin summam, quam potes, ad hoc divinißimum epulum, affer cordis munditiem. Et licet quadam ex jam dictis sententiis videantur probabiles, tu tamen ipse cautè illis utèris, nec alios facillè juxta illas dirigas, præsertim si fuerint tenerioris conscientia, quibus ea, quæ modò dicta, facillè scandalo esse possunt. Undè licet dubitans de peccato mortali probabiliter non teneatur hoc dubium confiteri, tutius tamen erit, & multò probabilius, ac reverentiæ Sacramenti convenientius, si hoc dubium peccatum per Confessionem expietur. Eadem ratio est de his, quæ diximus de peccatis venialibus non necessario dolore aut confessione expiandis.

* * *
* *

CAPUT XIII.

Explicatur necessitas celebrandi aut communicandi, quæ in defectu confessorij excusat communicaturum, à confessione mortalium necessariè præmittenda.

Dictum est superiori capite, nisi sit necessitas, & desit confessorius, ubi nomine necessitatis non intelligitur qualiscunq; sed gravis, & argens, qualis ferè esse solet in triplici jam dicendo casu. Primo, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare, & ipsi de se copia Confessorij, *Trid. sess. 13. c. 7.* Ita Parocho ex officio incumbit celebrare festis & dominicis, item pro defuncto præsentè, aut benedictione nuptiarum, vel cùm pro moribundo debet consecrare viaticum, similiter quando Sacerdos simplex rogatur ab aliis, de festo non habentibus, qui ipsis Sacrum legant, aut quando ipse carere deberet sacro die festo, vel tempore Paschæ hæc omittere Communionem paschalem. Quamvis id alii negent arbitantes præceptum juris divini, quale esse vo-

lun-

Non sufficit necessitas qualiscunq; sed gravis & argens.

Eritne talis, quando Sacerdoti ex officio incumbit celebrare.

Aut quando Sacerdos cogitur carere sacro die festo, vel communionem paschalem.

lunt de præmittenda confessione ante Communionem, præferendum esse præcepto Ecclesiastico de Sacro aut Communione paschali; Verùm non est certam confessionem mortalium Communioni esse præmittendam vi præcepti divini, imò probabile est solum id fieri debere præcepti Ecclesiastici, ut docent *Suar. Less.* & alii contra plures recentiores. Vel denique quando accepit stipendium, pro dicendis Missis, & hæc differri non possunt, aut Capellanus ratione Capellanix tenetur facere Sacrum. In his enim casibus censetur Sacerdoti probabiliter incumbere celebrare ex officio. Quæ tamen omnia ita intelligenda videntur, si videlicet non possit aliud facile substituere. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 16.* Secundò, quando inchoato jam Sacro vel recordatur peccati mortalis ante admissi, vel novum committit. Non enim tenetur recedere ab Altari ut confiteatur, quia vix sine scandalo fieri potest talis recessus, & nimis indecorè Sacrum abruptitur per recessum ab Altari. Neque tenetur advocare ad se Sacerdotem, cui confiteatur, ob utramque jam di-

Aut quando accepto stipendio pro dicendis Missis, hæc differri non possunt.

Quid si in his casibus alium facile possit substituere. Vel quando Sacerdos jam cæpto Sacro recordatur peccati mortalis, aut novum admittit.

UT SACRAMENTO. 95

nam causam, nisi fortè habeat Sa-
cerdotem alium sibi ministran-
tem, vel Sacrum interrumpatur
Concione, atque ita sine incom-
modo conficere valeat. Tertiò,
quando Laicus nequit omittere
Communionem sine ignominia
& gravi nota; ut si in scamno
còmunicantium recordetur mor-
talis, ante vel post ultimam Con-
fessionem commissi; Atque in his
casibus jam dictis, loco Confes-
sionis præmittenda erit Contri-
tio: Quod si tamen ob brevitatem
temporis, aut mentis pertur-
bationem, urgente necessitate
communicandi, non posses con-
teri, adhibito conatu conterendi,
excusaberis à peccato; qua in vis
eo casu, utpotè indispositus, gra-
tiam non accipies; nisi fortè cre-
dens te esse contritum, sis dun-
taxat attritus: Jam etiam ex pro-
babili plurium sententia gratiam
obtinebis. Si recorderis peccati
mortalis ante ultimam Confes-
sionem admissi, non teneberis de
illo in prædictis circumstantiis
novum dolorem elicere; si ante
Confessionem elixeris dolorem,
ex motivo extendente se ad om-
nia peccata, & consequenter ad

illud

Aut deniq;
quando lat-
cus sine ig-
nominia &
gravi nota
nequit om-
mittere cò-
munionem.
Eritne in si-
milibus ca-
sibus præ-
mittenda
contritio.
Quid si ob
mentis per-
turbatione
non possis
conteri.

Quid si re-
cordetur
peccati
mortalis
ante ultimam
confessio-
nem admissi.

illud oblitum. Quia per præd-
ictam Confessionem statum gratiæ
obtinuisti, & justificatus es. Hinc
tamen non rectè inferes, ut non-
nulli docuerunt, non tenerite re-
dire ad Confessionem, si recorde-
ris peccati mortalis in ultima
Confessione obliti; eò quòd per
factam priorem Confessionem
justificatus fueris. Nam hæc sen-
tentia, præterquam quòd ab in-
quisitione Hispaniæ reprobata sit,
communi præxi ac consuetudini
contrariatur. Ut proinde rectè
concludamus, præceptum Confes-
sionis præmittendæ ante sacram
Communionem, non solum esse
de Confessione integra formaliter,
sed etiam materialiter tali,
Job. l. c. Porro Confessarius de-
esse censetur, quando nulla
haberi potest, nisi cum magna
difficultate, quæ difficultas assti-
mari debet, expendendo difer-
entiam loci, debilitatem virium, &c.
vel si adsit quidem alius Sacerdos,
sed is careat jurisdictione; vel cui
non possis sine gravi damno tuo
vel alieno confiteri. Circa quæ
observandum est Decretum *Con-
cilij Trid. sess. 13. c. 7.* quo præci-
pitur Sacerdotibus, ut si urgente
necessi-

Quando
censetur
desse co-
pia Con-
fessariæ.

Quid dicē-
dum de de-
creto Trid
suo præci-

necessi-

necessitate absque pravia Confessione celebraverint, quamprimum confiteantur. Quae particula quamprimum, est significet secundum. *Dian. & alios plures Doctores* teneri Sacerdotem intra triduum, & quidem sub mortali confiteri à lecto Sacerdote, Existimant enim Sacerdotem illum confiteri quamprimum, qui saltem intra triduum confessus fuerit: & hoc sententia est communis, multumque probabilis. Alii tamen putarunt hanc particulam esse meri consilii; Adeoque Sacerdotem non peccaturum, modo confiteatur tunc, quando iterum est celebraturus. Verum hæc sententia ab *Alexandro VII. num. 33.* doceri & practicari est prohibita: Videtur tamen non improbable, hoc præceptum solum obligare sub veniali. *Vid. Tamb in meth. comm c. 1. §. 6. Ledesm. &c.* Communior tamen & probabilior sententia est, obligare sub mortali, quia materia præcepti videtur esse gravis, & multum conducens ad venerationem hujus Mysterii conservandam; Ad óque Sacerdos tenetur sub gravi obligatione confiteri quamprimum, id est ter-

pitur, ut celebrans ex necessitate, nondum confessus quamprimum confiteatur.

tio saltem die post Sacrum sine
 pravia confessione factum, esto
 non habeat animum celebrandi,
 aut nullo alio titulo ad confessionem
 obligetur. Hoc tamen prae-
 ceptum probabiliter non obligat
 illos Sacerdotes, qui habentes
 occasionem confitendi, eam non
 utuntur, vel ex oblivione, vel
 inadvertentia sui mali status: Imò
 etiam ex malitia, qui verba Con-
 cillii eos solos comprehendunt, qui
 confessionem omiserunt urgente
 necessitate. Vid. Gob. tr. 3. cas.
 16. Tamb. Dian. &c.

CAPUT XIV.

*De dispositione corporis ad dignè
 suscipiendam Eucharistiam.*

Quid dicē-
 dum de ma-
 culis, aut
 alia corpo-
 ris immun-
 ditia.

Quod attinet ad dispositionem
 corporis; certum est nullas
 maculas, aut aliam corporis immū-
 ditiam per se loquendo Communionem
 impedire, Quia ad hujus Sa-
 cramenti susceptionem non requiritur
 tam mundities corporis, quam
 animae. Sunt tamen hujusmodi
 corporis immunditiae propter de-
 centiam, quantum fieri potest,
 amo-

UT SACRAMENTO. 99

emovenda. Proinde vestium ornatus non est hic magnopere attendendus, Et licet nunc quidem consuetudo obtineat, ut miles communicatus gladium, aliave arma ob majorem modestiam deponat; Non tamen est alia, quam solius decentiæ obligatio. Unde contrarium faciens, secluso scandalo, non peccabit. Quia in hoc nulla apparet irreverentia, Neque etiam somnus aut eibus digestus requiritur ante Communionem, de his enim nullum existat præceptum. V. *Tamb. l. c. cap. §. 4. & 6.* Si neque prohibitum est, statim post Communionem comedere, aut exspuere; Modò non sit periculum, ne fragmentum aliquod in ore, aut guttore remanserit, Nam sputo, seu salivâ ex capite in os defluente, non est cur irreverentia timeantur sacris speciebus, quæ, dum nondum consumptæ sunt, in stomacho resident. Congruum tamen est ac decens, non statim peractâ Communionem ad comedendum advolare: Item exspectare aliquantisper, antequam exspuas, quamvis hîc longa mora non sit necessaria, eùm species sacramentales in stomacho à laico

De ornata vestium.

De gladio, quem gestat miles.

De somno aut cibo nondum digesto ante communionem.

Erine hictum, factâ communionem statim comedere, aut exspuere.

100 DE EUCHARISTIA

intra dimidium quadrantem , à
Sacerdote intra quadrantem ferè
corrumpantur ; Citius tamen à
valido stomacho , quàm debili ;

Aut post
horam si
ita necesse
fit, venià
procurare.

intra horam, Undè etiam post ho-
ram, licitū tibi esse videtur, vomitum,
si ita necesse sit, procurare.

Quid agen-
dum cum
infirmis.

Neque vomitus tibi sano, ex non
periculo casu fortè superveniēs die
Communione à meridie; non est
magno operè curandus; Cū certum
sit species consecratas jam dudum
esse corruptas ; Cautè tamen &

providè in hoc genere agendum
cum infirmis, quòrum ego unum
aliquando vidi, qui sumptā Com-
munionem, post duas trēsve horas
ob stomachi debilitatem integras
species rejecit. Imò statim à Com-

Vel statim
à Commu-
nitione, si
species ef-
sent vene-
no infectæ.

munionem licitum erit vomitum
procurare; Si intelligitur, spe-
cies à te sumptas, venenatas fu-
se, aut venenum admixtum ablu-
tioni vel alteri cibo post Commu-
nitionem sumpto; Quia *Calix vitæ,*

ut resèdè inquit *D. Thomas*, in 3.
part. q. 83. art. 6. vers. in mortem
non debet. Et eo casu quid facien-
dum speciebus ejectis dicetur po-
stea. *Tamb. l. 8. cap. 3. § 1.* Op-
portunè hic quoque moneat *DD.*

com-

IN SACRAMENTO. 101

communicantem non oportere
 esse facilem in exspuendo, statim
 post Communionem, ne forte ad-
 stantibus sit scandalo; Imò si ob-
 tussim urgereris ad exspuendum,
 decens est strophilo sputum ex-
 cipere ob Sacramenti reveren-
 tiam & circumstantiam edifica-
 tionem. Caterùm, quia usus rei
 veneræ, sive licitus, qualis est in
 conjugibus, sive illicitus, qualis
 est v. g. in habita pollutione,
 aliisque luxuriæ peccatis, com-
 munitur secum trahit notabilem
 animi distractionem, mentisque
 teporem, & moralem quandam,
 ut multi censent, indecentiam;
 Ideitò ejusmodi homini eo die,
 quo v. g. de nocte pollutus & sa-
 luxuriæ fuit, noli facile suadere
 Communionem, nisi valde doleat
 de suo peccato. Quod si tamen is
 communicare vellet, tu illum à
 Communionis non prohibebis,
 quia certum est hîc non interce-
 dere peccatum mortale; imò pro-
 babiliter ne quidem veniales.
 Prudenter tamen suadebis dis-
 tractionem Communionis ad unum
 alterumve diem, si judices postea
 communicaturum eum majore
 devotione. Vid. Gob. tr. 4. cas. 20.

Quid di-
 cendum
 de usu rei
 veneræ
 licito, vel
 illicito.

Quale jejunium prærequiritur, & sub qua obligatione.

Et sic dicendum medium noctis incipere à primo ictu horæ duodecimæ,

Frangente jejunium naturale, qui humorem aut sanguinem ex capite defluentem casu aut voluntariè deglutit.

Vt q. &c. Præcipuum igitur, quod ex parte corporis prærequiritur ad dignè suscipiendam Communionem, & quidem sub gravi obligatione, est jejunium naturale, quod frangitur, si à medio noctis, id est, à primo ictu horæ duodecimæ, ut communiter docent AA. Vid. *Dian. Lug. l. 2. resp. mor. dub. 9.* &c. (Sunt tamen, qui putent esse probabile horam duodecimam moraliter durare usque ad ultimum soæum, adeoque interea bibentem non violare jejunium, quia tamdiu videtur hora durare, quamdiu auditur. Vid. *Bressorum de confec. l. 4. c. 11. Leand. &c.* Vix tamen hoc facies, nisi iusta causa accedat, sine nota temeritatis, irreverentiæ, & intemperantiæ.) Si in quâ à medio noctis, ab extrinseco quidquâ sumpseris per modum cibi, potus, aut medicinæ. Dixi si quid ab extrinseco per modum cibi, &c. Undè si humor est aut sanguis est ex capite defluentem, aut etiam reliquias ciborum dentibus adherentes casu, vel etiam voluntariè deglutis (quamvis hoc posteriori alii probabiliter negent) in nobis jejunus; Quia hæc non sunt ab extrinseco, & morali iudicio

diei pertinent ad comestionem
 precedentis diei. Vid. *Suar disp.*
65. sect. 4. &c. contra alios. Item,
 si ungues abrasos, lapidem, fru-
 stillum ligni, argenti, cretae, char-
 tae, &c. deglutias (quamvis de
 charta & creta alii contrarium
 sentiant) quia haec moraliter sum-
 ptione non habent rationem cibi.

Vid. *Dian. p. 8. n. 7. resol. 3. tract.*
de Celeb. Res. 52. & alios. Simi-
 liter si musca in os fortuito ve-
 lans, à te casu traheretur, quia
 non est comestio, sed respiratio.
 Pari ratione sumpto tabaci sive
 in pulvere, sive in fumo (quam-
 vis non satis decens sit) Item,
 medica aquae attractio per nares;
 Quia non est comestio, aut pota-
 tio, sed vel respiratio, vel varium
 attractio, sicut etiam participa-
 tio cuiusvis odoris; Nam prater-
 quam quòd non sit cibus, non sy-
 mitur per comestionem, sed per
 attractionem. Denique si tempore
 pestis aliquid aromaticum ore
 circumferas, nihil deglutendo ex
 intentione, quamvis fortè mini-
 mum quid succi à salivâ insepa-
 rabilis, esto non sit conversum
 in salivam, prater intentionem
 traheris. Vid. *Tamb. l. 6. cap. 2.*

Aut qui un-
 gues abra-
 sos, lapidè,
 frustillum
 ligni, &c.
 deglutit

Vel qui
 muscam in
 os fortuito
 volantem
 casu attra-
 hit

Aut tabacū
 fumens in
 fumo vel
 pulvere, aut
 modicum
 aquae per
 nares attra-
 hit.

Aut si pra-
 ter intenti-
 onem succi
 aliquid aut
 aquae salivae
 inseparabiliter
 immix-
 tum de-
 glutias.

§. 6. Nam hoc modo aliquid deglutire, est deglutire per modum salivæ, & hoc insinuant Rubricæ, dum ajunt, si lavando os deglutias stillam aquæ (subiatellige inseparabiliter salivæ immixtam, id est, ita immixtam, ut à saliva distingui non possit) idque præter intentionem, non impedit communionem. Vid. *Dian. p. 8. v. 2. 5. resol. 12.* In dubio an comederis, items in dubio de hora comestionis, utrum post duodecimam comederis; In utroque hoc dubio habes probabiliter jus communicandi. Quia utrobique favor tibi privilegii possessionis: Possides enim jus communicandi, donec probetur supervenisse impedimentum, quod te privavit hoc jure: Nam *facta contra jus aut legem, ut loquitur Regula juris, non presumuntur, sed probari debent.* Alii tamen non improbabiler arbitrantur præceptum Ecclesiasticum esse in possessione, adeoque in utroque dubio non licere communicare. Vid.

Gob. 17. 4. cas. 17. Tamb.

Laym. &c.

Quid si dubites an comederis aliquid aut post duodecimam sumperis aliquid,

CAPUT XV.

*In quibus casibus licitum est, non
jejuno communicare.*

Non jejunus poterit commu-
nicare in sequentibus casibus. Primo, in periculo mortis,
idque probabili, siue mors imminet
ex morbo, iudicis sententia,
navigatione, praelio, &c. si nimirum
justè timeatur, ne infirmus
sine sacra Communione extingatur,
si illam negligat non jejunus.
Vid. *Dicastillo Euch. disput. 9. n. 314.* & alios. Imò poterit ob
idem periculum post sex vel septē
dies iterum communicare non
jejunus: Et si assuevit frequenter
communicare, propter devotionē
ac desiderium alterā statim die,
non jejunus communicare licebit;
Dummodo mortis periculum in-
stare videatur. Ceterum ut Sacerdos
in mortis articulo sine serapulo
infirmum non jejunum commu-
nicet, sufficiet ipsi, si prudenter
& probabiliter timeatur infirmo
mors imminere; nam si oporteret
indubitatum periculum vel certi-

*Quid in
probabili
mortis
periculo.*

tudinem expectare; sæpè accide-
ret, ut multi sine Viatico more-
rentur; Sufficit ergo, si medicus
aut illo deficiente, vir unus, aliér-
ve, aut fœmina prudens probabile
puteat, ægrum ex morbo mori-
turum sine Viatico, nisi nunc non
jejuno deret. Undè, si Parochi vo-
centur ad ægros distantes duabus
horis, possunt eis præbere Viati-
cum non jejunis si periculosè æ-
grotent, nec tenentur expectare
in crastinum; etsi probabile sit,
posse infirmum in crastinum non
incommodè permanere jejunum,
usque ad reditum Pastoris. Quia
multa de nocte intervenerunt, præ-
fertim periculosè ægrotantibus;
& fieri potest, ut sequenti die Pa-
rochus aliis negotiis graviter im-
pediatur. Uoerùm caveandum est
Parocho, ne infirmo periculosè
ægrotanti, quoad jejunum, nota-
bilem molestiam pariat; si enim
infirmus commodè jejunus ma-
nere non potest, communicet in-
firmum non jejunum v. g. si infir-
mus sine maligna sua difficultate
non potest manere de nocte jeju-
nus à potu usque ad quartam vel
quintam matutinam, esto possit
fortasse una altera ve hora post
mediam

Estne infir-
mo pericu-
lo: è ægro-
tanti quoad
jejunium,
notabilis
creanda
molestia.

UT SACRAMENTO. 107

mediam noctem talis manete, non est expectanda illa hora, utpotè nimis incommoda. Neque enim est mens Ecclesie tanquam benignæ matris, cum tam gravi difficultate, ad naturale jejunium obligare. Quod si commodè & sine periculo ab infirmo jejuno sacra Communio sumi potest, id utique faciendum erit. Vid. *Gob. tr. 4.*

cas. 18. Filii. &c. Secundo, quando necesse est, Sacerdotem celebrare ad dandum Viaticum moribundo, eò quòd non adsint aliæ Hostiæ consecratae, quia præceptum de jejunio, non est tam rigidè latum ab Ecclesia, ut velit moriturum discedere sine Viatico. Vid. *Dian.*

p. 5. tr. 30. resol. 35. Escob. &c.

Alii tamen id probabiliter negant. Tertio, quando Sacerdoti incumbit necessitas perficiendi Sacrificii.

Quod accidit primo, si loco vini consecrati per errorem sumpsit, aquam, quam non expuit, sed deglutiit ob periculum ejiciendi fragmentum Hostiæ, quod à Sacerdote Calicis immitti solet. In eò autem casu tenetur denuò consecrare; quod faciet statim offerendo, & consecrando Calicem, absque consecratione novæ Hostiæ, ita enim

Quid in casu dandi Viatici moribundo.

Aut in necessitate perficiendi Sacrificiū.

Ut si loco vini consecrati per errorem sumpsit aquam.

probabiliter plures, AA. contra alios, qui juxta Rubricas volunt in eo casu novam panem consecrari. Hanc etiam, verum respondetur ad Rubricas, eas non per se esse preceptivas, sed tantum directivas. Vid. *Tamb de Sacrif. l. 2. §. 8. Lug.*

Vel post consecrationem recordatur se non esse jejunum.

Quid si ante consecrationem id recordatur.

Aut post abusionem reperit in patena vel corporali fragmentum sui Sacrificii.

Secundo, quando Sacerdos post Consecrationem recordatur, se non esse jejunum, debet progredi in Sacrificio, et si non adesset periculum infamiae. *Laym. lib. 3. tract. 5. cap. 6.* Imò si ante Consecrationem recordatur se non esse jejunum, & absque nota non potest recedere (quàm raro effugere solet) prosequatur Sacrificium. Idem est in laico communicante, qui stans ante mensam communicantium recordatur se non esse jejunum, si discedere non potest absque infamiae nota, commu-icare poterit. *Tamb. in Meth. comm. cap. 2. §. 6. Et 8.* Tertio, quando Sacerdos post sumptam abusionem, et si per horam Communionem distribuisset, in patena, aut corporali, fragmentum sui Sacrificii advertit, seu parvum seu magnum; potest illud, quamvis non jejunus sumere: quia ejusmodi reliquiarum absumptio refertur

UT SACRAMENTO. 109

ad unum, idemque Sacrificium; quod absolutum esse non censetur, quamdiu Sacerdos in Altari persistit. Post recessum autem ab Altari non licebit ei dictas particulas sumere, quia convivium Sacramentale jam est finitum, nisi forte aliud suadeat reverentia. Præstat enim ea sumi à non jejuno, quam irreverenter quocumque loco asservari; ut si in illo loco plures Missæ non fierent, & Sacramentum ibidem asservari non soleret. Est quoque non improbabile, si advertat in Sacrificiis ejusmodi fragmentum, dum nondum vestes saceras exuit, id quoque à non jejuno accipi posse. Quia adhuc judicatur non absolvisse totaliter Sacrificium, quamdiu sacris vestibus non est spoliatus. Vid. *Dian p. 5. tract 14. resolo 45. Suar. Lugo. &c.* Adeoque sumi per modum circumstantiæ & complementi ejusdem Communionis. Dixi licitum esse accipere fragmentum sui Sacrificii: nam fragmentum alieni non licet sumere probabiter à non jejuno; nisi sit parvum. Jam enim probabile est, à non jejuno sumi posse; quia talia fragmenta facile perduntur, & major erit re-

Et sine licitum sumere dictas particulas post recessum ab Altari.

Vel antequam vestes sacras exuerit.

Quid dicendum de fragmentis alieni Sacrificii.

verentia si sumantur, quam si cum tali periculo in Sacratio consecrentur, vel alteri Sacerdoti sacrificaturo dentur. Vid. *Tamb. Fagund. ll. mox citandis* : Hoc tamen ex communi ferè DD. sententia non est dicendum de fragmentis magnis, et si *Tamb. l. c. §. 8. ex Marchino* contrarium putet probabile, quam sententiam non improbat *Quarti in Rubricas p. 2. tit. 10. sect. 2. dub. 2. & 3.* citans pro se *Diam. Pal. & alios* : atque sibi videri probabilem, & in praxi tutam. Undè Sacerdos poterit sine scrupulo Ciborium purificare, & sumere reliquias illius, dum est in Altari, post abluitionem, si ante eam (quod utique faciendum erit) ex inadvertentia non purificaverit. Vid. *Fag. l. 3. prac. 1. c. 18. Henriq. Tamb. &c.* Ratio horum authorum est, quod reliquiaz consecratæ ab alio Sacerdote, tanquam Ministro Christi, habeant relationem ad quemcuque Sacerdotem utpotè Ministrum Christi : & consequenter dici possunt reliquiaz pertinentes ad quodvis Sacrificium à quocúmque Sacerdote factum, cum omnes reliquiaz contineant eundem Christum, & ratione

omnium

Maximè si
sint magna.

UT SACRAMENTO. 111

omnium Sacerdotum propter
 eandem Hostiam, quam offerunt
 nempe Christum, sit unum veluti
 specie Sacrificium, Licebit itaque
 reliquias tam tui, quàm alieni
 Sacrificii accipere, si eas post ablu-
 tionem primum advertas. Nam si
 antè adverterentur, nemo dubitat,
 quin ante illam, & à jejuno su-
 menda sint, cum præceptum de
 jejuniò sine rationabili causa vio-
 lari non debeat. Vid. *Tamb l. c.*
 Potèd ne Sacerdos scrupulosè an-
 gatur circa particulas, quas fortè
 invenit in patena, dum suam Ho-
 stiam offert, quæque videntur esse
 ex Hostia præviè consecrata, (fre-
 quenter enim sic, ut cum angore
 Sacerdotum appareant hujusmo-
 di particulae speciem præferentes
 fragmenti Hostiæ consecratæ,
 maximè quando plures eadem
 patenâ usi sunt) ne inquam anga-
 tur, poterit præsumere, eas non
 esse consecratas, adeoque licitè à
 se abstergi posse. Siquidem pru-
 denter præsumitur de Sacerdote
 Missam celebrante, eum debitam
 diligentiam in conquirendis par-
 ticulis adhibuisse. Undè nisi pru-
 dens ratio occurrat dubitandis, &
 ex qua oppositum fiat probabile,
 securè

Quid faciet
 Sacerdos
 circa parti-
 culas in pa-
 tena dubiè
 apparentes
 dum suam
 Hostiam
 offert.

securè pro non consecratis habentur, & meritiò reputantur furfures vel excrementa capitis, vel barbæ, vel quid simile; Prout etiam frustilla lini ex purificatorio, non rariò post absterfionem patenæ ad hæretotia, speciem fragmenti præferant. Vid. *Quart. l. c. dub. 4.*

Quid in casu sacræ Hostiæ incendio comburenda, aut ab hæreticis conculcanda.

Quartò, si sacræ Eucharistia vel incendio foret comburenda, vel ab hæreticis conculcanda, licitè sumetur à non jejuno etiam laico, si Sacerdos aut Clericus non adesset: Melius enim est, à non jejuno absumi, quàm talem permitti Sacramenti irreverentiam. Vid.

Quid agendum circa particulam Hostiæ Calicis immisissam, si cum vino consecrato non fuerit sumpta.

Laym. 11. 4. c. 6. Suar. Tann. &c.
Quintò, si Sacerdos advesiar particulam Hostiæ Calicis immisissam se cum vino consecrato non ebibisse. In eo enim casu, vel potest digito dictam particulam ad labrum Calicis adducere, atque ita sumere, vel propter majorem decentiam (ut non pauci volunt) poterit cum vino purificationis illam sumere, tametsi semel aut bis aliud vinum infundendum foret. Vid. *De Lugo de Euch. d. 15. sect. 4.* Sextò, si grave scandalum timeretur, nisi quis communicaret, aut Sacris operaretur. Vid.

Quid licebit in periculo gravis scandali.

UT SACRAMENTO. 113

Propos. in 3. p. q. 80. art. 8. dub. 2.

Tamb. n. cc. Denique si celebrans post Consecrationem deficiat.

Tunc enim tenetur alius, etsi non i. iunus, si i. iunus non adsit, Sacrificium perficere. *Laym. l. c.*

Aut deniq;
si celebrans
post conse-
crationem
deficiat.

CAPUT XVI.

*Exponuntur variora quadam circa
S. Euch. notatu digna.*

AD horum omnium ulcerio-
rem elucidationem ex supra
notatis authoribus observo, Primo,
quamvis non semel evenisse existi-
mandum sit, non esse verè conse-
cratam Hostiam, quæ pro tali ha-
beatur v. g. dum sacrificat is, qui
non est Sacerdos ob defectum Ba-
ptismi; aut quando loco vini per
errorem aqua infunditur Calici;
non est tamen necesse, aut contul-
tum, ut ad evitandam materiale
idololatriam assuescas dicere: Ad-
oro hanc Hostiam, si est consecra-
ta: adoro hoc, quod est in Calice,
si est verè Sanguis Christi; quia
quæ ratò eveniunt in agendis ne-
gotiis, non temerè computantur,
id est, eorum nulla consideratio

Restat ad
evitandam
idololatriam
materiale
assuesces
dicere: Ad-
oro hanc
Hostiam si
est conse-
crata.

regu-

regulariter habetur. Est autem
 uterque hic casus & extor rarissimus,
 adeoque nullius considerationis. Vid. *Vasq.* Tom. 1. in 3. part.
disp. 10. cap. 5. *Erff* &c. Dein vix
 unquam in simili adoratione ad-
 mittitur idololatria materialis;
 non interna; quia tota intentio
 adorantis fertur in verum Chri-
 stum, non autem in panem & vi-
 num: non exterior, quia externa
 adoratio regitur ab interna, quae
 tendit in id solum, in quod interna.
 Secundò, in distributione sacrae
 Communionis, si fortè coniugat
 Hostiam in linteam communica-
 nantium labi, reverenter elevetur;
 & si plures sint communicantes,
 ut vitetur confusio, notetur locus
 à sacra Hostia tactus, ut postea ab-
 luatur, & aqua in Sacramentum mit-
 tatur. Si verò ceciderit in terram
 similiter elevetur, & locus in què
 incidit, strophis lo regatur; ut po-
 stea abradatur & lavetur. Vid.
Fagund prac. 1. lib 3. cap 10 *Suar.*
Tann. &c. Quod si in pileam,
 collare, aut vestem communica-
 ntis ceciderit; probabile est hæc
 non esse lavanda, ob notabilem
 communicantis perturbationem,
 & molestiam, si huiusmodi sorio
 pete-

Quid faci-
 endum, si
 in distribu-
 tione sacrae
 Commu-
 nionis Ho-
 stia labatur
 in linteam
 communi-
 cantium.

Aut si in
 pileam,
 collare aut
 vestem
 communi-
 cantis.

UT SACRAMENTO. 175

peteretur, *Tamb l. 2. c. 8 §. 8. &c.*
 Imò si Sacerdos solus videat par-
 vum fragmentum decidere in ve-
 stem, aut barbam communicantis,
 & prudenter prævideat futuram
 notabilem communicantis tur-
 bationem, vel adstantium offen-
 sionem, (quod certò regulariter
 & communiter adesse solet) si
 ejusmodi fragmentum inquire-
 retur, nihil dicat aut agat ulte-
 rius, sed totum commendans
 Deo, progrediatur in suo Mini-
 sterio. Quod etiam valet, si par-
 ticula decidens, humanâ industriâ
 reperiri non posse videtur: plus
 enim non exigit in similibus casi-
 bus reverentia, & sacer cultus;
 quàm ut fiat, quod per humanam
 industriam à Sacerdote fieri po-
 test. Quod si Sacerdos modestè &
 sine turbatione communicantis
 simile fragmentum attollere pos-
 set, id utique faceret. D x. si solus
 Sacerdos videat cecidisse hujus-
 modi fragmentum. Nam si ipse
 quoque communicans advertisset
 talem particulam in vestem, aut
 etiam per collum in interiorem
 tunicam mulieris v. g. cecidisse,
 videat mulier, a inveniri frag-
 mentum, & extractis à se vestibus,

Quid si per
 collum in
 interiorem
 tunicam
 mulieris
 ceciderit,

ac foras modeste expositis à Sacerdote levari possit; si minùs, ipsa mulier sua manu reverenter levatam, immittat in Ciborium, ac digitos lavet projecta in sacra-rium lotionè; neutrum si fieri possit, Deo commendetur. *Tamb. do Sacrificio cap. 8. §. 8. lib. 2.* Tertio, modus purificandi Cibo-rii hic ferè esse solet. Colligat Sa-cerdes, antequam sumat sacrum Sanguinem, indice dextræ manus, in fundù Ciborii omnes reliquias, easq; sic collectas digito promo-veat, & Calici vel àre, vel certè post sumptionem sacri Sanguinis im-mittat, tum Ciborium vino puri-ficet, illi ùque vinum in Calicem missum sumat pro prima ablutio-ne, & si fortè opus sit, secundam & tertiam ablutio-nem Cibo-rii ad-hibeat, eamq; proprio Calici infusam sumat: Ita enim decen-tius & convenientius sumetur. Denique digitis more consueto ablutis, Ciborium, unà cum pro-prio Calice, purificatorio exten-gat, sitq; memor se non tenent neque hic neque in similibus casibus ad metaphysicam diligen-tiam, sed sufficere moderatam, ac moralem. Valdè enim probabile est,

Quis modus
purificandi
Ciborium.

est, quod plures Doctores asserunt, fragmenta, quæ fortè remaneant, præsertim minutiora, quæ humanâ diligentia colligi non possunt, ab Angelis colligi. Proin non sit scrupulosè anxius circa ea, quæ fragmenti speciem in ciborio habere videntur, sed purificatorio extergat, existimans esse furfures, frustilla lini, aut simile quid, uti suprâ dictum est, Vid. *Quart. l. c. dub. 7. & 8 Lugo &c.* Quartò, si contingat hostiam vomiti, & nemo adsit, qui ob horrorem & nauseam illam sumere audeat, cautè à vomitu separetur, & in aliquo loco sacro ponatur, appurgata vel sumatur, vel reliquatur in loco sacro donec corruptatur: Exurere enim hujusmodi species, ut innuit *sylv. V. Euch. q. 9. s. 2.* & alii cum eorum communiter, foret sacrilegium. Fieri enim id nequit, nisi cum injuria ipsius Christi sub speciebus Eucharisticis contenti. Ceterùm dicti sacrilegii malitia ex ratione non satis apparet: Magis enim Sacramenti reverentiæ consuli videretur, si hæc species per purissimum elementum consumantur, quàm si relicte, putrescendo corrumpantur.

Quid si
contingat
Hostiam
vomiti.

tur. Interim tenenda est jam dicta communis Doctorum sententia, nec ab ea ob præfaram rationem temerè recedendum, nisi fortè graves alii Authores contrarium probabile faciant. Quod si species in vomitu non appareant, ut prudeenter judicentur jam esse corruptæ, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium mittantur.

In dubio fueritne vinum an acetum, quod consecrasti, quid facies.

Quid si Sacerdos dubitet, se omisisse aliquid ad Missam perti-
nens.

Vid. *Tamb. de Sacrif. l. c. Quintò*, Si dubium oriatur, dum sumis sacrum Calicem, fueritne verè vinum, an acetum, arbitraberis fuisse vinum, quia possidet substantia vini, & pro eo præsumendum est. *Tamb. in Meth. comm. cap. 2. §. 8. &c.* Huc quoque pertinet, quod plures Sacerdotes turbare solet, nimirum quando dubitatur, utrum omiserit aliquid ad Missam pertinens, idè, quia non recordatur se hoc dixisse, aut fecisse. Nam in tali dubio, imò quod amplius est, eisi iudicet probabiliter se aliquid omisisse, aut etiam advertat aliquid omissum; ordinariè ex mente *D. Thoma 2. 83. art. 6. ad 5.* & aliorum nihil est repetendum; ne pulcherrimus Ordo Missæ tali repetitione, quam frequenter scrupulosa esse solet,

UT SACRAMENTO. 119

solet, turbetur: nisi forte omiserit aliquid, quod sit de substantia Sacrificii v. g. aliquid pertinens ad Consecrationem. Certum enim est, id debere repeti. Similiter quando secretò oras, & post pauca verba certò advertis, te aliquid notabile omisisse, paululum regrediendum, & omissa repetenda erunt. Vid. *Tamb. de Sac. lib. 2. cap. 5. §. 8.* Sextò, quamvis actualis devotio, id est exercitium quorundam actuum supernaturalium v. g. Fidei, Spei, Charitatis, &c. in communicante semper optanda, & pro viribus curanda sit; hanc tamen actualem devotionem communicans si negligat, non videtur delinquere, cum de ea nulla nobis constet obligatio. Caterum à veniali ex communi omnium judicio non excusabitur, qui voluntariè tempore Communionis distrahitur, nam talis moralem aliquam indecentiam, & culpabilem rusticitatem admittit, dum non dignatur animum advertere ad tantum hospitem, tam benignè & dignanter ad se venientem. Quis enim neget irreverentiam esse, Christum ab homine suscipi omnia elia de industria cogitante.

Dixi

Quid dicendum de eo, qui voluntariè tempore communionis distrahitur.

Quid faciet
Sacerdos
per errorē
loco vini
consecrati
sumens
aquam,

Dixi de industria, neque enim involuntaria distractio vitio vertitur. Vid. *Gob. tr. 4. cas. 20.* Septimò, Sacerdos per errorem loco vi i consecrati hauriens aquam, mox accepto vino, & sine ulla Cuncte, effusâ modicâ aquâ, factâque oblatione (sufficit autem mentalis ut docet *Dicast. disp. 4. tr. 5. Laym. Suar. & alii*) omnibus aliis omittis incipiens ab illis verbis immediatè formam Calicis antecedentibus (simili modo postquam cœnatum est) proferat verba Consecrationis, omittâque elevatione, &c. sacrum Sanguinem sumat. Prædictus error non erit supplendus postquam rediisti ad Sacristiam, quia erit nova, & à priori omninò distincta actio. Vid. *Tamb. de Sacrif. lib. 2 cap. 8. §. 5. Suar. Koning. &c.* Octavò, si sacer

Quid fiet
sacro San-
guine super
lintheum, ta-
bulam, aut
taperem
effuso.

Sanguis cadat super lintheum, tabulam, aut taperem, sufficit si tabula lambatur lingua, deindè radatur, & rasura combusta mittatur in piscinam, vel in terram sacram aut cœmeterium, ut docet *Henriq. lib. 9 cap. 36. Tann. & alii* conformiter Rubricis: lintheum verò & tapes tribus vicibus lavetur, non autem excindatur, ut
volunt

UT SACRAMENTO. 121

volunt non ulli. Quod figurat
 deo daret in patenam, decentius
 illa digito canonico, quam lingua
 excipietur. Quæ autem de ab-
 rasiione comburenda aut lotionem
 facienda hinc dicitur, debet eo
 sensu accipi, ut hæc fiant, quando
 rasura, lotio, &c. ita exhiçentia
 sunt, ut non perseverent species
 vini, nec ubi sit etiam huius sanguis
 Christi, ut restat notat *Quar. p. 3.*
tit. 10, n. 12. Vid. Rubric. tit. de
def. in ministerio ipso occurrenti-
bis, n. 12. Cæterum quando sum-
 mitur à Sacerdote sacer Sanguis,
 est probabile, sufficere si Calix se-
 mel ori admoveatur; Quamvis
Durandus secundum communio-
 rem praxin velit ter ad moveri, ut
 tanto perfectius & plenius omnes
 species sacri Sanguinis haurian-
 tur. Vid. *Gau. p. 2 tit. 10. Inten-*
 tim cave, ne nimius sis in exhau-
 ciendo sacro Calice, nam post-
 quam cum semel vincto purificasti,
 (quæ purificatio sub veniali in vi-
 no necessario facienda est. Vid.
Tamb. l. 3. de Sacrif. cap. 9. Sanch.
Azor &c.) ac deinde digitorum
 ablutionem sumpsisti, Calicebis
 inverso supra purificatorium, ad
 totam ablutionem tanto perfe-

Quis mo-
 dus sumen-
 di sacrum
 Sanguinẽ
 & post
 sumptionẽ
 Calicem
 purificandi.

Citius sumendam, mox illum
 purificatorio exterges; tametsi
 liquidi aliquid superesse vie
 deatur. Vix enim ita evacua-
 bis, quin non aliquid remaneat,
 quod decentius purificatio excipitur;
 quàm ut magnâ Sacerdotium & circumstantium
 molestiâ clambatur. Ad hoc enim est
 purificatorium; ut reliquias ablu-
 tionis, si quæ fortè adhererent,
 abstergat; vel etiam guttam ali-
 quam, fortè ex ablutione deciden-
 tem (de quo, non est, quod argaris,
 si casu fiat) decenter excipiat. Ad-
 de quod sufficiat in his omnibus,
 ut suprâ dictum de colligendis
 particulis, moderata & moraliter
 possibilibus diligentia, qualem præ-
 scribunt Rubricæ & à piis &
 timoratis Sacerdotibus adhiberi
 solet. Quod si eodem die pluries
 esses celebraturus v. g. festo Nati-
 vitatis, postquam v. eo suprâ Ca-
 licem, ex quo sacrum Sanguinem
 hauriebas, digitos abluisti, hanc
 purificationem mittes in proxime
 appositum Calicem, ut jejunus
 maneat, ac deinde os & Calicem
 purificatorio absterges, recitando
 simul solitas & præscriptas ab Ec-
 clesia

UT SACRAMENTO. 125

electa preces, quæ circa purifica-
tionem, & abluionem digitorum
dici solent. Ita enim ferè habet
praxis communis Germaniæ bo-
stræ, quamvis alii Calicem tam-
diu veliat relinqui intactum, do-
nec species residuæ exsiccentur.

Vid. *Gob. tr. 3. cas. 23. Lug. &c.*

Nonò, Sacerdos, qui sacram. Eu-
charistiam ministrat absque omni
jurisdictione, præter peccatum
grave, propter violatam alterius
jurisdictionem in re gravi, nullam
pœnam ipso jure incurrit, nisi sit
Religiosus. His enim excommu-
nicatio reservata Pontifici ipso fa-
cto est imposta, si absque licentia
speciali Parochorum, eorum sub-
ditis extrema Unctionis vel Eu-
charistiæ Sacramentum ministra-
re aut Matrimonii assistere præ-
sumpserint. Vid. *Clement. 1. de
Privil.* Ubi nominæ licentiæ spe-
cialis non debet intelligi ejusmo-
di licentia, quâ persona ministras,
vel cui dandum est Sacramentum,
specialiter & expressè à Parocho
designetur, sed sufficit licentia,
quæ huic expressè & speciali desi-
gnationi æquivalcat, ut si Paro-
chus concedat omnibus suis sub-
ditis facultatem à quocunque Sa-

Quid di-
cendum de
Sacerdote ?
& inprimis
religioso,
qui sine ju-
risdictione
S. Euch. mi-
nistrat.

cerdote omnia Sacramenta susci-
piendi, aut certè non repugnet, ut
à quovis alio Sacerdote suscipian-
tur, Jam enim Religiosus Eucha-
ristiam ministrans consebitur eam
ministrare ex licentia speciali &
expressa Parochi. Vid. *Dem. Re-
ding. Tom. 6, q. 6 art. 1. Contre-
vers. 3. Pal. Gab. &c.* Excipe ca-
sum extremæ necessitatis, in quo
Religiosus licitè administrabit
Eucharistiam. Vid. *Fagund. prac. 3.
l. 3. cap. 2.* Deimò, cum gravis
committatur irreverentia ab illis
Sacerdotibus, qui ex culpabili ne-
gligentia sacras species tamdiu in
tabernaculo asservant, donec vel
corrumpantur, vel à vermibus ar-
rodantur; hinc Parochi, aliive
Sacerdotes, singulis mensibus bis
aut saltem semel post sumptum
sacrum Sanguinem adhuc jejuni
absument omnes hostias, quæ pro-
ægris in omnem eventum erant
consecratæ, sicut & illam, quæ in
Monstrantia erat exposita, & in
eadem Missa consecrando novas
hostias recover Sacramentum, ne
desint hostiæ pro infirmis, aut
major hostia, pro communi devo-
tione in Monstrantia. Ubi simul
observa necessitatem hujus muta-
tionis

Quotie sa-
cræ species
in taberna-
culo aut
Monstran-
tia asserva-
tæ sint mu-
tandæ, ne
corrumpã-
tur, &c.

UT SACRAMENTO. 125
tionis pendere à loco, in quo
factæ Hostiæ, servantur; nam si
is sit humidus, aut aliâ fortè ad
putrefactionem qualitate affe-
ctus, majorem dabit antam
hujus renovationis, præsertim
cùm in loco humido faciliè nas-
cantur vermes, qui se ingerant
in sacrum Ciborium. Non est
autem, quod Sacerdos sit sollicitus
de sumptione plurium Hostiarum;
nam in tali casu ob reverentiam
Sacramenti licitum est plures si-
mul sumere. Imò si solus non
posses eas absumere, potes alium
Sacerdotem post te celebrantem
rogare, ut ipse post sumptum
Calicem aliques absumat,
re velit. Ita DD.

comm.

* * *
* *

1. Augustinus, de P. 1.